

بیانات در دیدار جمعی از کارگران سراسر کشور / ۱۳۶۸/۰۴/۰۵

کارگرها باید این میدان را پیدا کنند که کار خودشان را در خدمت نظام و رونق و حرکت اقتصادی مردم قرار دهند و به بهترین وجه به تولید کالاهای با کیفیت بپردازند. از رسول اکرم(ص) نقل شده است که فرمود: «رحم الله امر عمل عملا فاتقنه»(۱)؛ یعنی رحمت خدا بر آن آدمی که کار را با محکم‌کاری انجام دهد. شما باید کار خود را به بهترین وجه عرضه کنید. بدانید که تلاش شما پیش خدا محفوظ است؛ حال آن کارفرمای دولتی و غیر دولتی، تلاش شما را درک نکند یا نکند و پاداش مناسب را بدهد یا ندهد. البته باید تلاش شما را درک کنند و متناسب با آن پاداش بدهند. نفس این محکم‌کاری، مطلوب خدای متعال است و ما باید این ارزش را در نظر داشته باشیم.

بیانات در دیدار جمعی از کارگران سراسر کشور / ۱۳۶۸/۰۴/۰۵

شما کارگران باید توجه داشته باشید که ادامگی حیات شرافتمندانه‌ی ملت عزیز ایران و حفظ و تداوم شعارها و مواضع بارز نظام جمهوری اسلامی در مقابل فلدراهای عالم و استکبار جهانی، با کار و تلاش شما میسر است. بایستی این کار را مخلصانه و دلسوزانه و خوب انجام دهید. البته باید مسئولان دولتی سعی کنند مواد اولیه را برای شما تامین کنند، تا کارخانجات با همگی طرفیت و توان خود کار کنند و واحدهای تولیدی جدیدی به وجود آید و نیروهای کار جذب این مراکز شوند.

کارگرها باید این میدان را پیدا کنند که کار خودشان را در خدمت نظام و رونق و حرکت اقتصادی مردم قرار دهند و به بهترین وجه به تولید کالاهای با کیفیت بپردازند. از رسول اکرم(ص) نقل شده است که فرمود: «رحم الله امر عمل عملا فاتقنه»؛ یعنی رحمت خدا بر آن آدمی که کار را با محکم‌کاری انجام دهد. شما باید کار خود را به بهترین وجه عرضه کنید. بدانید که تلاش شما پیش خدا محفوظ است؛ حال آن کارفرمای دولتی و غیر دولتی، تلاش شما را درک نکند یا نکند و پاداش مناسب را بدهد یا ندهد. البته باید تلاش شما را درک کنند و متناسب با آن پاداش بدهند. نفس این محکم‌کاری، مطلوب خدای متعال است و ما باید این ارزش را در نظر داشته باشیم.

بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم / ۱۳۶۸/۰۷/۰۵

گمرک جمهوری اسلامی، اولین منزل و دروازه‌ی ورودی برای خارجی‌هاست و در همین منزل اول، ادب و امانت و میهمان‌نوازی و حدود مسلمانی ما را می‌سنجند و امیدوارم تلاش شود تا کار، با مقررات آسان و در کمال سلامت و سهولت و اتقان و استحکام و بدون هیچ‌گونه فشار غیر قانونی و ناشی از سلیقه‌ی شخصی انجام بگیرد؛ به طوری که منافع ملت از این طریق مورد خطر و تهدید قرار نگیرد. گرچه امروز، تلاش و زحمت زیادی جهت گره‌گشایی مشکلات توسط دستگاه‌های دولتی صورت می‌گیرد؛ ولی در شرایط فراغت از جنگ، باید گمرک ان شا الله به بهترین شکل مطلوب ظاهر شود.

بیانات در دیدار رئیس و مسئولان قوه قضائیه / ۱۳۶۹/۰۲/۰۲

دو چیز، در دستگاه قضائی اهمیت دارد و برای یک قاضی هم می‌تواند حقیقتا هدف کارش باشد: یکی سرعت، و دیگری اتقان است. اگر کار سریع انجام نگیرد، همان عیب بزرگی می‌شود که سابقا در دستگاه‌های قضائی دوران طاغوت بود و آثار و نشانه‌هایش هم در بعضی گوشه و کنارهای بعد از انقلاب، هنوز وجود داشت. فلان دستگاه، در فلان بخش از بخشهای قضائی، چند هزار پرونده در قفسه‌های متراکم و کهنه داشت. واقعا چیز خیلی بدی است. از این مسئله، باید پرهیز بشود. هر کاری که سرعت را تامین و تضمین می‌کند، مطلوب است. مردم اگر ببینند رسیدگی سریع انجام گرفت، احساس آرامش و تشفی خاطر می‌کنند که عدالت اجرا می‌شود.

بیانات در دیدار فرماندهان سپاه / ۱۳۶۹/۰۶/۲۹

الآن فرصتی پیش آمده است، تا سپاه را بسازید. من دیروز هم در آن پیام به شما عرض کردم و قبلا هم گفته‌ام و الآن هم می‌گویم که به نیروی زمینی، خیلی باید اهتمام بشود. شاید بتوانم بگویم که از لحاظ بلند مدت، توجه به بسیج، از تمام ماموریت‌های سپاه بالاتر است. ملت را آماده کردن، ماموریت بسیار بالا و مهمی است. به این ماموریتها باید به حد اعلی و اکثر برسید. هرکس در این روند کلی، همان کاری را که انجام می‌دهد و به او محول شده است، باید خوب و صحیح و دقیق انجام بدهد. «رحم الله امر عمل عملا فاتقنه». روایت است، خدا رحمت کند آن کسی را که اگر کاری انجام می‌دهد چه کارهای بدی و چه کارهای فکری محکم و متقن انجام بدهد. مثلا فرض کنید، چون فلان کارگر ایران خودرو، لازم ندانسته که فلان پیچ را یک نیم پیچ دیگر بچرخاند که برای او، کار خیلی کوچکی است تاثیرش این است که یک چند کیلومتر که ماشین راه رفت، ناگهان می‌بیند لقی می‌کند؛ چون او «اتقنه» را آنجا انجام نداده است. این بیچاره صاحب ماشین، هزاران دردرس را متحمل می‌شود، برای خاطر اینکه فلان کارگر می‌بایست فقط یک تانیه حرکتی را انجام می‌داد و نداد. اتقان، این است. روایت دارد که امیر المومنین (علیه الصلاه و السلام) در بازار راه می‌رفت؛ به خیاطها که می‌رسید، می‌گفت: خیاطها! از خدا بترسید، درزها را نزدیک هم بزنید، کوکها را کوچک بزنید و نخها را محکم انتخاب نکنید. حالا خیاطی مگر چقدر اهمیت دارد؟ گیرم که درز این لباس، مثلا بعد از چند ماه باز شد؛ دوباره چرخ می‌کنیم. این، یک نمونه است. از اینجا شروع کنید و تا خیاطت لباس انقلاب بر پیکر این ملت بروید. این کار، چقدر دقت و تقوا لازم دارد و چقدر امام، بزرگ و باتقوا بود.

بیانات در دیدار مسئولان دفتر نهضت سوادآموزی و مسئولان شهربانی / ۱۳۶۹/۰۷/۰۲

حدیث است که «رحم الله امر عمل عملا فاحکمه»(۱)؛ خدا آن انسانی را رحمت کند که کاری محکم و سنجیده و کامل و درست انجام بدهد. درستی کار برای یک خیاط و یک کفاش و یک آهنگر و یک صنعتگر، طوری است؛ برای یک عمل‌کننده‌ی به قانون و ضابطه‌ی اداری، طور دیگری است. به‌هرحال، هر دو محکم‌کاری است.

بیانات در دیدار مسئولان دفتر نهضت سوادآموزی و مسئولان شهربانی / ۱۳۶۹/۰۷/۰۲

بگذارید دشمنان و بدخواهان نتوانند در باره‌ی انتخاباتی به این اهمیت و عظمت، کمترین حرفی بگویند. حدیث است که «رحم الله امر عمل عملا فاحکمه»؛ خدا آن انسانی را رحمت کند که کاری محکم و سنجیده و کامل و درست انجام بدهد. درستی کار برای یک خیاط و یک کفاش و یک آهنگر و یک صنعتگر، طوری است؛ برای یک عمل‌کننده‌ی به قانون و ضابطه‌ی اداری، طور دیگری است. به‌هرحال، هر دو محکم‌کاری است.

بیانات در دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی / ۱۳۶۹/۰۹/۱۹

ما چگونه می‌توانیم این روحیه را در بین محققان کشور و یا در محیط کار اداری زنده کنیم؟ کار اداری، ارتباط مستقیم با توسعه‌ی اقتصادی دارد. اگر شما طرحهای اقتصادی را به دست یک مجموعه‌ی دیوان سالاری غلط و معوج و عاری از وجدان کار و عاری از سواد و آگاهی از کیفیت کار بدهید، آن را ضایع خواهد کرد و این طرح را به ثمر نخواهد رساند. ما چگونه می‌توانیم آگاهی و وجدان کار را در این مجموعه‌ی اداری خودمان - که هیكل حجیم دیوانی ما را تشکیل می‌دهد - تزریق کنیم؟ یا چگونه می‌توانیم در زمینه‌ی تولید و ساخت و ایجاد محیطهای کارگاهی پرتلاش در کارخانجات، توصیه‌ی اسلام را که گفته: «رحم الله من عمل شینا فاتقنه»(۱)، جامه‌ی عمل بیوشانیم و اتقان و سلامت کار و استحکام و سنگ تمام گذاشتن برای تولید را به کارگر تزریق کنیم، که وقتی اتومبیل ما از کارخانه بیرون می‌آید، بعد

از یک ماه مثلاً در آن لقی نکنند، یا فلاں پیچش باز نشود؛ در حالی که تولید فلاں نقطه‌ی دیگر دنیا، این‌طور نیست؟ یا چه کار کنیم که این فرد از کار در نرود؛ در حالی که دیگران به کار شوق دارند و بیشتر سعی می‌کنند کار کنند؟ ما چگونه می‌توانیم روح کار، جدیت در کار، وجدان کار، پیگیری کار و سلامت کار را در طرح‌های توسعه‌ی اقتصادی خودمان در نظر بگیریم؛ بدون این‌که فرهنگ عمومی جامعه را بالا ببریم و فرهنگ کار و وجدان کار و معلومات مربوط به کار را به آنها تزریق کنیم؟ پس، می‌بینید که به فرهنگ برگشت.

بیانات در دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی / ۱۳۶۹/۰۹/۱۹

ما برای کار در زمینه‌ی فرهنگ عمومی، میدان بازی داریم. اگر ما بخواهیم توسعه‌ی اقتصادی را به معنای صحیح کلمه در جامعه راه بیندازیم، احتیاج به تلاش فرهنگی داریم. مادامی که حتی محقق و جستجوگر علمی ما، آن فرهنگ کار و وجدان کار و عشق به کار را، آن‌چنان‌که در یک فرهنگ سالم مطرح است که مظهر عالیش هم فرهنگ اسلامی است نداشته باشد، وجود این محقق، بی‌فایده خواهد بود. گیریم که ما محققان بزرگی تربیت کردیم و مثلاً آزمایشگاه‌های مهمی هم در اختیارشان گذاشتیم؛ این به یک کار شخصی تبدیل خواهد شد. این محققان بزرگی که ما در دنیا می‌بینیم، اعم از آن کسانی که در فرنا پیش، از میان خود ما برخاستند مثل ابن‌سیناها، خوارزمی‌ها، خیام‌ها و دیگران و چه آن کسانی که در قرون اخیر، از بین اروپاییها برخاستند از قبیل همین دانشمندان بزرگ شیمی و طبیعی و فلکیات و غیره وقتی به زندگی این‌ها نگاه می‌کنیم، می‌بینیم که حقیقتاً خودشان را در زندگی فراموش کردند و زندگی شخصی و راحتی و پول و نفع برای خودشان را اصلاً در درجه‌ی دوم قرار دادند؛ اقلاً محور قرار ندادند، اگر نگوییم فراموش کردند. بعضیشان واقعا آن موارد را فراموش کردند و به نفع تحقیق و علم و کار و پیشرفت، در فقر و مسکنت زندگی می‌کردند. بعضی دیگر هم اقلاً به تحقیق و علم و کار و پیشرفت اهمیت دادند و زندگی شخصی را محور قرار ندادند؛ بلکه آن را در حاشیه گذاشتند.

ما چگونه می‌توانیم این روحیه را در بین محققان کشور و یا در محیط کار اداری زنده کنیم؟ کار اداری، ارتباط مستقیم با توسعه‌ی اقتصادی دارد. اگر شما طرح‌های اقتصادی را به دست یک مجموعه‌ی دیوانسالاری غلط و معوج و عاری از وجدان کار و عاری از سواد و آگاهی از کیفیت کار بدهید، آن را ضایع خواهد کرد و این طرح را به ثمر نخواهد رساند. ما چگونه می‌توانیم آگاهی و وجدان کار را در این مجموعه‌ی اداری خودمان که هیكل حجیم دیوانی ما را تشکیل می‌دهد تزریق بکنیم؟ یا چگونه می‌توانیم در زمینه‌ی تولید و ساخت و ایجاد محیط‌های کارگاهی پرتلاش در کارخانجات، توصیه‌ی اسلام را که گفته: «رحم الله من عمل شینا فاتقنه»، جامعه‌ی عمل پیوشانیم و اتقان و سلامت کار و استحکام و سنگ تمام گذاشتن برای تولید را به کارگر تزریق کنیم، که وقتی اتومبیل ما از کارخانه بیرون می‌آید، بعد از یک ماه مثلاً در آن لقی نکنند، یا فلاں پیچش باز نشود؛ در حالی که تولید فلاں نقطه‌ی دیگر دنیا، این‌طور نیست؟ یا چه کار کنیم که این فرد از کار در نرود؛ در حالی که دیگران به کار شوق دارند و بیشتر سعی می‌کنند کار کنند؟ ما چگونه می‌توانیم روح کار، جدیت در کار، وجدان کار، پیگیری کار و سلامت کار را در طرح‌های توسعه‌ی اقتصادی خودمان در نظر بگیریم؛ بدون اینکه فرهنگ عمومی جامعه را بالا ببریم و فرهنگ کار و وجدان کار و معلومات مربوط به کار را به آنها تزریق کنیم؟ پس، می‌بینید که به فرهنگ برگشت.

بیانات در دیدار اعضای شورای سیاست‌گذاری صدا و سیما / ۱۳۶۹/۱۲/۱۴

از اینکه در کار مهم سیاست‌گذاری، قبول مسئولیت کردید و شریک شدید، متشکرم. سیاست‌گذاری، یعنی تامین جهت مطلوب برای برنامه‌های صدا و سیما. اگر سیاست‌گذاری به شکل صحیح نباشد، پراکنده‌کاری و احیاناً تعارض، تناقض و انحراف، بر برنامه‌های صدا و سیما مسلط خواهد شد. البته در گذشته هم قبل از تشکیل این دفتر، این کار در صدا و سیما انجام می‌شده؛ ما هم خواستیم که به آن، شکل منظمی داده بشود و بخصوص وسیله‌ای باشد، تا ما مسئولیت خود را در این باب به نحوی ایفا کنیم؛ لذا این دفتر به وجود آمد و این مسئولیت به جناب آقای دعاگو و شماها داده شد. اگر سیاست‌گذاری کاری که شما می‌کنید متین و متفن انجام بگیرد، تحقیقا صدا و سیما یک وسیله‌ی اعتلای فکر و معرفت و رشد جامعه خواهد شد. لزومی ندارد که ما در اینجا از زحمات فراوان برادران صدا و سیما یاد بکنیم؛ زیرا من مکرر آن را بیان کرده‌ام. واقعا زحمات زیادی کشیده می‌شود و صدا و سیما جهت خوبی هم دارد؛ الا اینکه کافی نیست.

بیانات در دیدار قضات هیات‌های هفت‌نفره‌ی واگذاری زمین / ۱۳۷۰/۰۸/۰۶

ما در جمهوری اسلامی خیال می‌کنیم که اگر الان مثلاً من نوعی را از قم دعوت کنند و بگویند شما یک ماه رمضان به فلاں ده یا فلاں شهر بروید و ماه رمضان را در آنجا بمانید، آخر ماه رمضان هم صد هزار تومان یا هشتاد هزار تومان به شما خواهند داد، ما می‌رویم؛ یعنی یک مقدار مطالعه‌ی جنبی می‌کنیم، روزی یکی، دوتا منبر هم می‌رویم، آخر ماه هم صد هزار تومان می‌گیریم و می‌آییم. ما این را ترضیع عمر به حساب نمی‌آوریم؛ چون بالاخره منبری رفته‌ایم و کاری کرده‌ایم و پولی هم درآورده‌ایم؛ اما اگر ما همین یک ماه را دنبال تقسیم اراضی مستحق للناس و مستحق للغير که حالا دست دیگران است، یا همین‌طوری افتاده است برویم، خیال می‌کنیم عمرمان ترضیع شده است! من خیال می‌کنم این فرهنگ، فرهنگ خیلی قابل دفاعی نباشد. به نظر من، ما باید برای این کار وقت صرف کنیم. البته اگر وقت صرف کنیم، کار متفن‌تر هم درمی‌آید.

بیانات در دیدار مدیران و مسئولان استان بوشهر / ۱۳۷۰/۱۰/۱۳

اگر آنچه را که انجام می‌دهید، با توجه به لوازم آن، یعنی همراه با استحکام و دوام و خلوص نیت و دقت لازم باشد - که از نبی اکرم است که فرمود: «رحم الله امرأ عمل عملاً فاحکمه»؛ (۱) رحمت خدا بر آن انسانی که کاری را بکند و محکم بکند - سرهم‌بندی و کوتاه‌نگری و سست‌گیری در کار نباشد، دیگر وصف و بیان کسی مثل این حقیر، قادر نیست که ارزش آن را بیان کند. ان‌شاءالله که همه‌تان مشمول این مسائل باشید و هر روزی که می‌گذرد، سطر و برگی بر پرونده‌ی کاری خودتان در دیوان الهی - که دقیقتر از دیوانهای بشری است - بیفزاید.

بیانات در دیدار مدیران و مسئولان استان بوشهر / ۱۳۷۰/۱۰/۱۳

هر کاری که شما برای مردم انجام می‌دهید، در هر پست و سمتی که باشید، یک حسنه است؛ و علاوه بر اینکه به نفع مردم است، چنانچه کار ماندگار و اصل و ریشه‌داری هم باشد، یک صدقه‌ی جاریه است و در دستگاه عظیم الهی که ارتباطات میان کارها و بازدهی آنها، بسی پیچیده و مبسوط و مشروح است و عقل قاصر ما قادر نیست که این روابط کار و بازده را بفهمد و تحلیل بکند این کارهای شما خواهد ماند و آثار نیک خود را خواهد بخشید و ثمرات آن را خواهید دید؛ هم در دنیا و هم در عالم آخرت؛ همان روزی که هر انسانی محتاج حسنه و صدقه‌ی است که از پیش فرستاده باشد. اگر آنچه را که انجام می‌دهید، با توجه به لوازم آن، یعنی همراه با استحکام و دوام و خلوص نیت و دقت لازم باشد که از نبی اکرم است که فرمود: «رحم الله امرأ عمل عملاً فاحکمه»؛ رحمت خدا بر آن انسانی که کاری را بکند و محکم بکند سرهم‌بندی و کوتاه‌نگری و سست‌گیری در کار نباشد، دیگر وصف و بیان کسی مثل این حقیر، قادر نیست که ارزش آن را بیان کند. ان‌شاءالله که همه‌تان مشمول این مسائل باشید و هر روزی که می‌گذرد، سطر و برگی بر پرونده‌ی کاری خودتان در دیوان الهی که دقیق‌تر از دیوانهای بشری است بیفزاید.

بیانات در دیدار مدیران و مسئولان استان بوشهر / ۱۳۷۰/۱۰/۱۳

در کار اداری، «حمل بر صحت» وجود ندارد؛ مثلاً بگویید لا بد بیچاره‌ها دارند کارشان را می‌کنند؛ نخیر. البته همه‌ی برادران خونین؛ اما خوب، معنایش معصوم که

نیست. خوبند، یعنی خیانت نمی‌کنند؛ اما اشتباه هم نمی‌کنند؟ تنبلی هم نمی‌کنند؟ گاهی سستی هم گریبانشان را نمی‌گیرد؟ بنده به خودم که نگاه می‌کنم، می‌بینم آدم ضعیف و سستی هستم و در جاهایی همین احساسات بشری گریبان بنده را می‌گیرد. اگر نهیب نزنم، اگر حواسم جمع نباشد، اگر به خودم نرسم، در تنبلی غرق می‌شوم. بنده این‌طورم، شما هم همین‌طورید؛ ما بالاخره مثل هم هستیم. ما باید مواظب خودمان و زیردست‌هایمان باشیم. باید مواظب باشیم که اولاً کار انجام بگیرد؛ ثانیاً درست انجام بگیرد؛ یعنی غلط و بد انجام نگیرد؛ محکم انجام بگیرد. گاهی می‌شود که دوتا چکش باید روی میخ زد، تا محکم بشود؛ اگر یکی زدی، این سست‌کاری است. پس، اولاً اصل انجام گرفتن است؛ ثانیاً در جهت بودن و درست بودن است؛ ثالثاً محکم‌کاری است؛ رابعاً سرعت عمل است.

بیانات در دیدار جمعی از روحانیون / ۱۳۷۰/۱۲/۰۱

[طلاب علوم دینی و فضیلتی جوان، برای آینده‌ی حوزه نقش دارند] هرکسی نقش خودش را دارد. در یک مجموعه، همه‌ی افراد دارای نقشند. در یک بدن سالم، هر سلولی مشغول کار است. اگر هر کدام ما در آن‌جایی که هستیم، کار خود را خوب انجام بدهیم، به سلامت مجموعه کمک کرده‌ایم؛ اما اگر هر کدام ما کار خود را خوب انجام ندهیم، به قدر شعاع وجودی خود، به سلامت مجموعه ضربه زده‌ایم؛ «رحم الله امر عمل عملاً صالحاً فاتقنه» (۱) کار را باید متقن و خوب انجام داد؛ درس را باید خوب خواند؛ اخلاق را باید رعایت کرد؛ تدین را باید در زندگی خود اصل دانست؛ ممشای بزرگان را در آداب زندگی، در خلیقات عبادی و عملی باید اسوه و الگو قرارداد. چیزهایی هم هست که البته به تطور زمان متطور می‌شود؛ آنها را هم باید متطور و متحول کرد. پس افراد حوزه، از بزرگ و کوچک، تا طلبه‌ی تازه به حوزه آمده، در عمل شخصی خود می‌توانند نقشی ایفا کنند که آن نقش در سلامت حال و آینده‌ی حوزه اثر خواهد گذاشت.

بیانات در دیدار جمعی از روحانیون / ۱۳۷۰/۱۲/۰۱

طلاب علوم دینی و فضیلتی جوان، آیا برای سازندگی و برای آینده‌ی حوزه نقشی دارند یا نه؛ جواب این است که بلی، دارند. هرکسی نقش خودش را دارد. در یک مجموعه، همه‌ی افراد دارای نقشند. در یک بدن سالم، هر سلولی مشغول کار است. اگر هر کدام ما در آن‌جایی که هستیم، کار خود را خوب انجام بدهیم، به سلامت مجموعه کمک کرده‌ایم؛ اما اگر هر کدام ما کار خود را خوب انجام ندهیم، به قدر شعاع وجودی خود، به سلامت مجموعه ضربه زده‌ایم؛ «رحم الله امر عمل عملاً صالحاً فاتقنه». کار را باید متقن و خوب انجام داد؛ درس را باید خوب خواند؛ اخلاق را باید رعایت کرد؛ تدین را باید در زندگی خود اصل دانست؛ ممشای بزرگان را در آداب زندگی، در خلیقات عبادی و عملی باید اسوه و الگو قرارداد. چیزهایی هم هست که البته به تطور زمان متطور می‌شود؛ آنها را هم باید متطور و متحول کرد. پس افراد حوزه، از بزرگ و کوچک، تا طلبه‌ی تازه به حوزه آمده، در عمل شخصی خود می‌توانند نقشی ایفا کنند که آن نقش در سلامت حال و آینده‌ی حوزه اثر خواهد گذاشت. اگر طلبه‌ی امروز ما به درس خواندن بی‌اعتنایی کند، یا به دیانت و تعبد و تلاش فردی اخلاقی خود بی‌اعتنا بماند، یا استعداد خود را به کار نیندازد، یا هدف خود را گم کند مثل کسی که به طرف مقصدی در حال حرکت است، اما وقتی وسط راه به قهوه‌خانه‌ی خوش آب و هوایی رسید، همان‌جا پیاده بشود و لنگر بیندازد و همان‌جا بماند و هدف را فراموش کند یا اگر در اثنای راه منظره‌ی بی‌چشمش خورد، نشناخته و ندانسته به سمت آن راه بیفتد و از هدف غافل بشود، همه‌ی این‌ها آفات راه ماست.

بیانات در دیدار جمعی از معلمان و کارگران / ۱۳۷۱/۰۲/۰۹

این حدیث را مکرر عرض کرده‌ام که فرمود: «رحم الله امر عمل عملاً فاتقنه» (۱). خداوند رحمت کند کارگر و کسی را که کاری انجام دهد، و خوب و محکم انجام دهد. کارگر مسلمان باید کارش را بالاتر و بهتر از معیارها و حدود و استانداردهای کار اجرا کند و تحویل دهد. این، فرهنگ و دستور اسلامی است.

بیانات در دیدار جمعی از معلمان و کارگران / ۱۳۷۱/۰۲/۰۹

در این میدان عظیم مبارزه‌ی جهادی و مبارزه اسلامی، کار، یک مبارزه است. شما که کارگر هستید، در هر کارخانه، در هر مزرعه و یا در هر نقطه که مشغول کاری هستید، این کار، کشور شما را از دشمنان و بیگانگان بی‌نیاز، و به آبادانی کشور و آسایش مردم کمک می‌کند. شما در حال مبارزه‌اید و این مبارزه‌ی بسیار موثری است. اگر در دوران جنگ، مبارزه‌ی کارگران در دستگاه‌های تولیدی و در صف تولید نبود، ما در جنگ وضع بدی پیدا می‌کردیم. لذا شما مشاهده کرده‌اید که در طول این دوران بخصوص در اوایل پیروزی انقلاب دشمنان تلاش می‌کردند کارخانه‌ها یا مزارع را از کار تولیدی محروم کنند. شاید بادتان باشد که آن اوایل، چقدر شب‌نامه منتشر می‌شد و چقدر برای تعطیل کردن کارخانه‌ها تلاش و تبلیغات می‌کردند. البته دشمن که نمی‌گوید «من می‌خواهم کارخانه تعطیل شود تا اسلام شکست بخورد». این را که صریحاً اعتراف نمی‌کنند. دشمن که نمی‌گوید «من می‌خواهم کارخانه‌ها تعطیل شود تا ایران محتاج بماند». دشمن روی اقدامات خود، اسمی می‌گذارد که نیت پلیدش را مکتوم و پنهان بدارد.

به عنوان «حق کارگر»، به عنوان «گرفتن حقوق محرومین» و از این قبیل، شعارهای دروغین درست می‌کردند تا کارخانه‌های ما را به تعطیل بکشاند. این تلاش را چه کسی جواب داد؟ این تلاش را چه کسی خنثی کرد و چه کسی بر دهان دشمنان اسلام و جمهوری اسلامی زد؟ همین طبقه‌ی کارگر. همین دست‌های کارگران ما که با دل‌های مومن حرکت می‌کردند. وقتی دست کارآمد، با دل مومن همراه و هم‌نوا باشد، آن وقت کارها کیفیت پیدا می‌کند. من می‌خواهم عرض کنم: کارگران کشور، در هر نقطه که مشغول کار سازنده‌ای برای آبادانی کشور هستند، بدانند که مشغول مبارزه‌اند. این مبارزه را هرچه می‌توانید با کیفیت بهتر و محکم‌تر انجام دهید.

این حدیث را مکرر عرض کرده‌ام که فرمود: «رحم الله امر عمل عملاً فاتقنه» خداوند رحمت کند کارگر و کسی را که کاری انجام دهد، و خوب و محکم انجام دهد. کارگر مسلمان باید کارش را بالاتر و بهتر از معیارها و حدود و استانداردهای کار اجرا کند و تحویل دهد. این، فرهنگ و دستور اسلامی است. این روزها که روزهای بزرگداشت کارگران است عرض این است که هم خود کارگران، هم مسئولین نظام کارگری کشور و هم نویسندگان، باید روی این نکته تکیه کنند که امروز کار، یک فضیلت و ارزش و یک عبادت و مبارزه است. کار را به عنوان اسقاط تکلیف نباید انجام داد، که به خود بقبولانیم «حالا کاری انجام دهیم و مسئله از سرمان باز شود!» کار را به عنوان یک امر تحمیلی نباید تلقی کرد. کار به عنوان مقوله‌ای «فقط نان درآور» نباید تلقی شود. کارگر با کار خود، علاوه بر اینکه زندگی خودش را تامین می‌کند، زندگی جامعه را نیز تامین می‌کند. و این، یک عبادت بزرگ و عمل الهی است.

بیانات در دیدار «گروه اقتصاد» صدای جمهوری اسلامی / ۱۳۷۱/۰۲/۲۲

من این حدیث از پیغمبر اکرم را، از بس خوشم می‌آید، مکرر نقل می‌کنم که «رحم الله امر عمل عملاً فاتقنه» (۱) این را باید شما در برنامه‌هایتان جا بیندازید. یعنی اینها به نظر من اساسی‌ترین کار شماست. کشور، به کار وابسته است. شما در میدان کار اقتصادی، کدام معرفت را با ارزش‌تر از معرفت محکم کاری می‌خواهید القا کنید؟ حالا بگیرم که همه‌ی معارف و واژه‌های اقتصادی را مردم فهمیدند - خوب؛ این البته چیز خوب و مثبتی است - اما این چقدر در واقعیت زندگی تاثیر دارد؟ در حالی که اگر مردم به کار علاقه مند شدند، بسیار تاثیر دارد. از همین باب است، مساله‌ی کارگرایی و نه مدرک‌گرایی. این، چیزی است که در نمایشنامه‌ها و در داستانها می‌توانید بیابید؛ این حقیقت را که «آن کس که زودتر وارد میدان سازندگی کشور شود، با ارزش‌تر است.» اگر شما یک تکنیسین بشوید، مدرک فوق دیپلم بگیرید و بیایید در بازار کار و با آن مهارت و ذوق و استعداد، یک عالم کار انجام دهید بهتر است یا مثلاً کارشناسی ارشد بگیرید و هیچ فایده‌ای به حال زندگی مردم نداشته باشید؛ جز این‌که بشوید عضو فلان اداره، با عنوان کارشناسی ارشد یا کارشناسی یا دکترا. پشت میزی بنشینید و چهار تا کاغذ بنویسید، بدون این‌که تاثیری داشته باشد!

دیدار مسئولان اداری استان چهارمحال و بختیاری با رهبر انقلاب / ۱۳۷۱/۰۷/۱۶

آنچه که من در مجموع فهمیده‌ام این است که اگر کسی بخواهد درست عمل کند، باید اولاً به تکلیف و تعهد شرعی پایبند باشد و احساس کند که مشغول انجام دادن وظیفه شرعی است. گاهی انسان خسته است، کار هم هست، کسی هم شاهد و ناظر نیست. می‌گوید «حالا چه لزومی دارد که این کار را تا آخرش انجام دهم، یا این دقت را در این کار بکنم؟» این، وسوسه نفسانی است. اگر کسی معتقد به دین و خدا نباشد، وقتی دید شاهد و ناظری نیست، دقت کار را کم می‌کند، اتقان کار را کم می‌کند و یا کار را نیمه‌تمام می‌گذارد. اما وقتی انسان به پادش آمد که اگر مردم نیستند، کرام الکاتبین هستند، و خدای متعال بالاتر از کرام الکاتبین، ناظر و شاهد ماست و از ما سوال می‌کند؛ این‌جا، کنترل و مراقبت مضاعفی در کارش به وجود می‌آید. پس، ما باید این روحیه را داشته باشیم. باید دین و خدا و تکلیف شرعی و تعبد، برایمان در درجه اول باشد. حتی اگر جایی دیدیم که چون این کار را بکنیم خدا راضی است و عده‌ای ناراضی‌اند، و چون نکنیم خدا ناراضی است، اما آنها راضی، این‌جا باید طرف رضایت خدا را انتخاب کنیم؛ ولو با عدم رضایت مردم باشد. ما به رضایت مردم خیلی اهمیت می‌دهیم؛ به شرطی که رضایت الهی هم در آن باشد. باید ملاک این باشد. ما باید برای مردم خدمت و تلاش کنیم؛ چون خدا می‌خواهد، چون خدا می‌گوید و چون خدا می‌پسندد.

بیانات در دیدار مسئولان چهارمحال و بختیاری / ۱۳۷۱/۰۷/۱۶

آنچه که من در مجموع فهمیده‌ام این است که اگر کسی بخواهد درست عمل کند، باید اولاً به تکلیف و تعهد شرعی پایبند باشد و احساس کند که مشغول انجام دادن وظیفه شرعی است. گاهی انسان خسته است، کار هم هست، کسی هم شاهد و ناظر نیست. می‌گوید «حالا چه لزومی دارد که این کار را تا آخرش انجام دهم، یا این دقت را در این کار بکنم؟» این، وسوسه نفسانی است. اگر کسی معتقد به دین و خدا نباشد، وقتی دید شاهد و ناظری نیست، دقت کار را کم می‌کند، اتقان کار را کم می‌کند و یا کار را نیمه‌تمام می‌گذارد. اما وقتی انسان به پادش آمد که اگر مردم نیستند، کرام الکاتبین هستند، و خدای متعال بالاتر از کرام الکاتبین، ناظر و شاهد ماست و از ما سوال می‌کند؛ این‌جا، کنترل و مراقبت مضاعفی در کارش به وجود می‌آید. پس، ما باید این روحیه را داشته باشیم. باید دین و خدا و تکلیف شرعی و تعبد، برایمان در درجه اول باشد. حتی اگر جایی دیدیم که چون این کار را بکنیم خدا راضی است و عده‌ای ناراضی‌اند، و چون نکنیم خدا ناراضی است، اما آنها راضی، این‌جا باید طرف رضایت خدا را انتخاب کنیم؛ ولو با عدم رضایت مردم باشد. ما به رضایت مردم خیلی اهمیت می‌دهیم؛ به شرطی که رضایت الهی هم در آن باشد. باید ملاک این باشد. ما باید برای مردم خدمت و تلاش کنیم؛ چون خدا می‌خواهد، چون خدا می‌گوید و چون خدا می‌پسندد.

بیانات در دیدار جمعی از کارگران و معلمان / ۱۳۷۲/۰۲/۱۵

می‌توانیم امروز ادعای استقلال اقتصادی کنیم؛ اما به شرطها و شروطها. این، چند شرط دارد؛ اولاً این‌که در کشور، هر کس، هر کاری را که به عهده دارد، خوب انجام دهد. فرمود: «رحم الله امر عمل فائقه(۱)»؛ خدا رحمت کند آن کسی را که کاری انجام دهد و آن را محکم و متقن انجام دهد؛ خوب انجام دهد. شما اگر یک پیچ را می‌گردانید و سفت می‌کنید، اگر یک چرخ را می‌چرخانید، اگر جایی یک بخیه می‌زنید، اگر ماشینی را گریسکاری می‌کنید، اگر کتابی را چاپ می‌کنید، اگر کتابی را می‌نویسید، اگر سر کلاس درس می‌دهید، اگر در بیمارستان به بیماران می‌رسید، اگر در شهرداری مشغول تمیزکردن معابر شهری مردم خودتان هستید، اگر گوینده‌اید، اگر نویسنده‌اید، اگر محققید، اگر روحانی هستید، اگر مشغول تحصیل و درس خواندن هستید، اگر در دانشگاه یا مدرسه هستید، اگر در کار هنر مشغولید، اگر فیلمسازید، اگر داستان نویس هستید، اگر روزنامه نگارید؛ هر چه هستید و هر جا کار می‌کنید، باید سعی کنید کاری را که انجام می‌دهید، درست انجام دهید، کامل انجام دهید، محکم انجام دهید، و کم نگذارید. این، یکی از شرایطی است که اگر محقق شود، مابه استقلال اقتصادی می‌رسیم.

بیانات در دیدار جمعی از کارگران و معلمان / ۱۳۷۲/۰۲/۱۵

ما به استقلال اقتصادی رسیده‌ایم یا نه؟ من عرض می‌کنم این همان است که مشکل‌تر است. باید تلاش کنیم. البته می‌توانیم امروز ادعای استقلال اقتصادی کنیم؛ اما به شرطها و شروطها. این، چند شرط دارد؛ اولاً این‌که در کشور، هر کس، هر کاری را که به عهده دارد، خوب انجام دهد. فرمود: «رحم الله امر عمل فائقه»؛ خدا رحمت کند آن کسی را که کاری انجام دهد و آن را محکم و متقن انجام دهد؛ خوب انجام دهد. شما اگر یک پیچ را می‌گردانید و سفت می‌کنید، اگر یک چرخ را می‌چرخانید، اگر جایی یک بخیه می‌زنید، اگر ماشینی را گریسکاری می‌کنید، اگر کتابی را چاپ می‌کنید، اگر کتابی را می‌نویسید، اگر سر کلاس درس می‌دهید، اگر در بیمارستان به بیماران می‌رسید، اگر در شهرداری مشغول تمیز کردن معابر شهری مردم خودتان هستید، اگر گوینده‌اید، اگر نویسنده‌اید، اگر محققید، اگر روحانی هستید، اگر مشغول تحصیل و درس خواندن هستید، اگر در دانشگاه یا مدرسه هستید، اگر در کار هنر مشغولید، اگر فیلمسازید، اگر داستان نویس هستید، اگر روزنامه نگارید؛ هر چه هستید و هر جا کار می‌کنید، باید سعی کنید کاری را که انجام می‌دهید، درست انجام دهید، کامل انجام دهید، محکم انجام دهید، و کم نگذارید. این، یکی از شرایطی است که اگر محقق شود، ما به استقلال اقتصادی می‌رسیم.

بیانات در دیدار اعضای «کنگره‌ی اخلاق پزشکی» / ۱۳۷۲/۰۴/۲۱

زمینه‌هایی که در محتوای این اجلاس ذکر کردند، البته زمینه‌های مهمی است. البته بنده از دور به قضیه نگاه می‌کنم و مثل شما، نزدیک و مباشر نیستم تا بتوانم همه‌ی صحنه را ببینم. من از دور، به نظرم می‌رسد که یک پزشک باید در دو ناحیه، به مساله‌ی اخلاق، خیلی اهمیت بدهد؛ یکی در ناحیه‌ی گرفتن و دیگری در ناحیه‌ی باز پس دادن. آن‌جا که می‌آموزد، یک اخلاق اسلامی داریم. یعنی یک زمینه و صحنه‌ی اخلاق اسلامی در آموزش؛ چگونگی آموزش، محتوای آموزش، از که آموختن، برای چه آموختن؛ اینها همه در مرحله‌ی آموزش است. «رحم الله امر عمل فائقه(۱)» در آموزش هم هست. یعنی خوب یادگرفتن و همیشه بهترینها را به دست آوردن و داشتن، یک مرحله از اعمال اخلاق است.

متن پیام نوروزی مقام معظم رهبری به مناسبت حلول سال ۱۳۷۴ هجری شمسی / ۱۳۷۴/۰۱/۰۱

کسانی که اهل برنامه‌ریزی هستند، برای دمیدن دو روحیه و جدان کاری و انضباط اجتماعی در مردم برنامه ریزی کنند. کسانی که اهل کار و تلاشند این دو روحیه را در خودشان به وجود آورند. هر کسی این کار و تلاش را برای خود بکند. آن کسانی هم که به مردم تذکر می‌دهند و برای مردم تبلیغ می‌کنند، در این باره برای مردم حرف بزنند. کاری کنیم که کار و عمل سازنده؛ چه عمل فرهنگی و چه عمل اقتصادی و چه عمل اجتماعی و چه عمل سیاسی، برای کسی که کننده‌ی آن است یک عمل مقدس به حساب آید. از یک کارگر ساده بگیرد، تا یک مامور ساده‌ی اداری، تا یک مدیر عالی‌رتبه، تا یک صاحب صنعت مهم و بزرگ در کشور، تا یک مامور عالی‌رتبه‌ی دولتی، تا یک معلم، تا یک دانشجو، تا یک مبلغ و روحانی، همه و همه احساس کنند این کاری که انجام می‌دهند یک عبادت و یک عمل خیر و صالح است. همه باید کارشان را با جدیت و به نیکی انجام دهند. از نبی اکرم صلوات الله و سلامه علیه نقل شده است که فرمود: «رحم الله امر عمل عملا فائقه(۱)»؛ رحمت خدا بر انسانی که کاری را انجام دهد و آن را نیکو و محکم و متقن و صحیح انجام دهد.

متن پیام نوروزی مقام معظم رهبری به مناسبت حلول سال ۱۳۷۴ هجری شمسی / ۱۳۷۴/۰۱/۰۱

باید کسانی که منادی و محافظ مسائل فرهنگی هستند، آن مسائل را ترویج کنند؛ مسائل را درست برای مردم بشکافند و تبیین نمایند. کسانی که اهل برنامه‌ریزی هستند، برای دمیدن دو روحیه وجدان کاری و انضباط اجتماعی در مردم برنامه‌ریزی کنند. کسانی که اهل کار و تلاشند این دو روحیه را در خودشان به وجود آورند. هرکسی این کار و تلاش را برای خود بکند، آن کسانی هم که به مردم تذکر می‌دهند و برای مردم تبلیغ می‌کنند، در این باره برای مردم حرف بزنند. کاری کنیم که کار و عمل سازنده؛ چه عمل فرهنگی و چه عمل اقتصادی و چه عمل اجتماعی و چه عمل سیاسی، برای کسی که کننده آن است یک عمل مقدس به حساب آید. از یک کارگر ساده بگیرید، تا یک مأمور ساده اداری، تا یک مدیر عالی‌رتبه، تا یک صاحب صنعت مهم و بزرگ در کشور، تا یک مأمور عالی‌رتبه دولتی، تا یک معلم، تا یک دانشجو، تا یک مبلغ و روحانی، همه و همه احساس کنند این کاری که انجام می‌دهند یک عبادت و یک عمل خیر و صالح است. همه باید کارشان را با حدیث و به نیکی انجام دهند. از نبی اکرم صلوات الله و سلامه علیه نقل شده است که فرمود: «رحم الله امرا عمل عملا فاتقنه»؛ رحمت خدا بر انسانی که کاری را انجام دهد و آن را نیکو و محکم و متقن و صحیح انجام دهد. از سرهم‌بندی و کار را به امان و حال خود رها کردن و به کار نپرداختن و بی‌اعتنایی به استحکام یک کار به شدت پرهیز شود. این مربوط به وجدان کاری است. در مورد انضباط اجتماعی نیز همین است که همه حد اجتماعی صحیحی را که قانون معنی می‌کند و مقررات و حدود الهی معین می‌نماید، با دقت رعایت کنند تا زندگی یک زندگی صحیح و سالمی باشد. این دو شعار را امسال حفظ کنید. گویندگان راجع به آن بگویند؛ نویسندگان در باره‌ی آن بنویسند؛ مسئولین در خصوص آن برنامه‌ریزی کنند و آحاد جامعه خودشان را با این معیار بسنجند و پیشرفت‌های خودشان را ملاحظه کنند.

بیانات در دیدار جمعی از کارگران و معلمان / ۱۳۷۲/۰۲/۱۳

آنچه لازم است، «کار» و «تعلیم» است. معلمین عزیز! باید جوانان را بسازید. باید نوجوانان را با روحیه کار، استقلال و علم‌طلبی، پرورش دهید، نه با روحیه مدرک‌طلبی. مدرک چیست؟ مدرک به این عنوان که نشان دهد فردی دارای این معلومات است، خوب است؛ اما نمی‌تواند منشأ اثری شود. آنچه مهم است، علم است. علم و کار، برای جامعه لازم است. همه‌ی مردم و مسئولین بدانند: اینکه من عرض کردم «وجدان کاری»، یک تعارف نیست. باید برنامه‌ریزی کنند. «وجدان کاری» باید فرهنگ عمومی مردم شود. باید اگر کسی کاری انجام می‌دهد، فکر کند که یک نفر بالای سرش ایستاده است؛ حتی اگر تنها، در اتافی خلوت باشد. کار باید کامل، محکم، قوی، اینکاری و همراه با نیاز انجام گیرد. یکی از کارهایی که وجدان کاری لازم دارد، تعلیم و تربیت است. معلم در کلاس درس مدرسه‌ای که ته فلان شهر یا فلان گوشه‌ی دورافتاده‌ی تهران یا یک روستاست، باید آن‌طور درس بگوید، زحمت بکشد و تلاش کند که گویا الان بازرس در کلاس نشسته است، کار او را نگاه می‌کند، یا یک ساعت بعد می‌آید تا نتیجه‌ی کار را ببیند. وجدان کاری یعنی این. ما تعارف که نمی‌کنیم! عزیزان من! با تعارف که یک ملت نمی‌تواند آقایی خودش را حفظ کند! با تعارف که نمی‌شود با دشمنان غدار و خونخوار روبه‌رو شد! عمل، تلاش و برنامه‌ریزی لازم است. ما گفتیم: «وجدان کاری»، «انضباط اجتماعی» یا «انضباط اقتصادی». مسئولین کشور، دولت، قوه‌ی قضائیه و نمایندگان مجلس، باید برنامه‌ریزی کنند تا این کارها انجام گیرد، و الا باینکه تعریف کنند فلانی چه حرف خوبی زده، که کار تمام نمی‌شود!

بیانات در دیدار نمایندگان پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی / ۱۳۷۵/۰۲/۲۹

اگر رئیس‌جمهورمان آدم کارآمد و پر کاری نبود؛ انسان دارای احساس مسئولیتی نبود؛ اگر بینش دینی نداشت و اگر در راه خدا مجاهدت نکرده بود، مجلس هرچه هم قانون خوب تصویب می‌کرد، چه فایده داشت؟ وقتی مجری وجود نداشته باشد، قانون فایده‌ای ندارد. پس، وجود مجری خوب، مثل وجود دست‌های کارآمد و بازوان تواناست. شما باید راه را نشان دهید و خط را ترسیم کنید. مجلس شورای اسلامی، این‌گونه است. لذا همان‌طور هم که در پیام اخیر، خدمت آقایان و خانمها عرض کردیم، ارزش یک دقیقه وقت شما خیلی زیاد است. نایبستی یک دقیقه وقت مقرر و موظف مجلس- چه در کمیسیونها و چه در داخل صحن مجلس- تلف و ضایع شود. باید فعال حرکت کنید. واقعا مسئولیت سنگینی است. خدای متعال در روز قیامت، از یکایک دقایق و اقدامات شما در این کار سوال خواهد کرد. از همه‌ی آن تائیدها یا ردهایی که می‌کنید، سوال خواهد کرد. اگر تائید نکنید و بگویید پس حالا که این قدر سخت است، کارت سفید می‌دهیم یا در این مجلس بی‌طرف می‌شویم؛ از این هم سوال خواهد کرد که چرا رای ندادید؟ باید رای دهید. وقتی که شما در امری حکم هستید و برای تصمیم‌گیری جهت کاری بزرگ، شما را در آنجا نصب کرده‌اند، باید آن کار را انجام دهید. اگر انجام هم ندهید، مواخذه خواهید شد. اولاً موظفید انجام دهید، ثانیاً خوب و درست و متقن انجام دهید. قضیه این است. کار بسیار سنگینی است.

اگر با این دید به نمایندگی نگاه کردید، آن وقت همه‌ی آنات شما حسنه است. بدانید هیچ عبادتی هم دیگر بالاتر از کاری که شما می‌کنید، نخواهد بود. هیچ‌کس غصه نخورد که من با آمدن به مجلس، مثلاً از فلان وظیفه‌ی عبادی بازماندم و فرضاً دیگر عمره و یا زیارت نمی‌توانم بروم. نخیر! این به مراتب از آن بالاتر است. اگر این‌گونه عمل کردید، از هر عبادتی در میزان الهی سنگین‌تر است. با احساس مسئولیت و مراقبت نمایندگان الهی و کرام‌الکاتبین و «کنت انت الرقیب علی من ورائهم و الشاهد لما خفی عنهم»، خود خدای متعال هم مراقب شماست. یک مجلس این‌گونه، در طول چهار سال می‌تواند بزرگترین خدمات را به این کشور و این ملت بکند و هرچه بعد از انقلاب در این مملکت، کار خوب شده است، ثواب و حسنه‌ی بخش عمده‌ای از آن، به نمایندگان متعلق است که در دوره‌های چهارگانه‌ی گذشته بوده‌اند و خوب عمل کرده‌اند و تلاش مناسب انجام داده‌اند.

بیانات در دیدار جمعی از کارگران و معلمان / ۱۳۷۶/۰۲/۱۰

در اسلام که کار، عبادت و ارزش شمرده شده است، لازمه‌اش این است که هرکس کاری را قبول کرد و تعهد نمود، آن را به بهترین وجهی انجام دهد. این حرف، سر کلاس درس و پای خط تولید و داخل مزرعه و پای چرخ خیاطی و کار داخل خانه هم هست. در هر نوع کاری که به این حساب، معلمی و تربیت و تعلیم هم یک کار است؛ آن هم یک کار بسیار ارزشمند اگر کننده‌ی کار، وجدان کاری داشته باشد، آن کار به بهترین شکل انجام خواهد یافت. این، آن چیزی است که کلید مشکلات کشور است. اگر شما فلان جنس را می‌خرید و به منزل می‌برید و مشاهده می‌کنید که بعد از مدت کوتاهی خراب شد و کاری که روی آن شده، کار درستی نبوده است یعنی بی‌اعتمادی به کاری که انجام می‌شود در صورت وجود وجدان کاری، این دیگر برخواید افتاد. کسی فرزند خود را به مدرسه بفرستد و نداند که او در مدرسه تبدیل به چه چیزی و چگونه عنصری خواهد شد؛ این دیگر نخواهد بود.

وقتی همه‌ی کنندگان کار، با احساس وجدان کاری به کار پرداختند و فهمیدند در حالی که کار را می‌کنند، اگر صاحب‌کار هم نیست، اما خداوند متعال حاضر و ناظر است، کرام‌الکاتبین حاضرند و ملائکه‌ی مقرب الهی نگاه می‌کنند؛ هر دقتی که برای بهبود کار بشود، مورد تحسین کرام‌الکاتبین خواهد بود و در پرونده‌ی عمل‌کننده‌ی کار ثبت خواهد شد. این چیزها، در محاسبات بشری ما به حساب نمی‌آید و غالباً نمی‌بینیم، غفلت می‌کنیم و بدان توجه نداریم؛ اما در حساب خدا که این حرفها نیست.

اگر شما آن یک دقیقه‌ی آخر را هم که سر کلاس بودید، درس دادید و نگذاشتید ضایع شود؛ یا با آن شاگرد بدآموز، حقیقتاً صرف وقت کردید و کوششتان را به کار بردید؛ یا در کارخانه، یا در مزرعه، یا در خانه که مشغول کار هستید و یا هر جای دیگر، دقت به خرج دادید؛ آن سوزنی را که با دقت در پارچه فروبردید و ... همین دقت و اهتمام، در پرونده‌ی عملتان ثبت خواهد شد. این ثبت در پرونده‌ی الهی، فایده‌اش فقط مربوط به قیامت نیست؛ در همین دنیا هم اثر می‌کند. یعنی محکم کاری و دقت در کار دنیا، یک جامعه‌ی سرافراز، آباد، با انسانهای قوی، مستحکم، تسلیم‌نشوی در مقابل دشمن، بی‌نیاز از لثام خلق خدا و دشمنان جامعه پدید خواهد آورد. نام نیکی هم برای این جامعه و این کشور، در عالم به وجود خواهد آورد. این‌ها مربوط به این طرف مرز مرگ است. آن طرف مرز هم که برزخ و قیامت و ثواب الهی است، مترتب بر این کارهاست. این، توصیه‌ی ما به شماست. من، هم از جامعه‌ی کارگری کشور و هم از جامعه‌ی تعلیم و تربیت کشور، ضمن تشکر و سپاس عمیق قلبی، این درخواست را هم دارم. ان شا الله که بتوانید روز به روز کار خود را بهبود ببخشید.

بیانات در دیدار جمعی از کارگران و معلمان / ۱۳۷۷/۰۲/۰۹

البته مسوولان امر باید سطح کار را بالا ببرند و به کیفیت کار ارتقا دهند؛ به‌گونه‌ای که کار ایرانی در دنیایی که با کارهای گوناگونی سر و کار دارد، امتیازی داشته باشد. وقتی گفتند این جنس از ایران آمده است، همه بدانند که این جنس، جنس خوب و محکم و قوی‌ای است. بایستی رتبه کار بالا برود و ارتقا پیدا کند؛ همچنان که دستگاه‌های ذربط بایستی به امور کارگران و مشکلات آنان با حدیث و دلسوزی برسند که البته من می‌دانم مسوولان امور کارگری کشورمان، حقیقتاً مردمانی دلسوز و علاقه‌مند به قشر کارگرند؛ خودشان را با آنها یکی می‌دانند، از آنها می‌دانند و تلاش خودشان را می‌کنند. این، نعمت بزرگی است که انسان بتواند با کار خود به خدای متعال تقرب جوید.

بیانات در دیدار جمعی از روحانیون / ۱۳۷۸/۰۱/۲۳

مردم را هدایت کنید؛ ذهن مردم را روشن کنید؛ مردم را به فرارگرفتن دین تشویق کنید؛ دین صحیح و پیراسته را به آنها تعلیم دهید؛ آنها را به فضیلت و اخلاق اسلامی آشنا کنید؛ با عمل و زبان، فضیلت اخلاقی را در آنها به وجود آورید؛ مردم را موعظه کنید؛ از عذاب خدا، از قهر خدا، از دوزخ الهی بترسانید؛ انداز کنید انداز سهم مهمی دارد؛ فراموش نشود آنها را به رحمت الهی مژده دهید؛ مومنین و صالحین و عاملین را بشارت دهید؛ آنها را با مسائل اساسی جهان اسلام و با مسائل اساسی کشور آشنا کنید. این می‌شود آن مشعل فروزانی که هر یک از شما عزیزان این مشعل را در هرجا روشن کنید، دلها روشن خواهد شد؛ آگاهی به وجود خواهد آمد؛ حرکت به وجود خواهد آمد؛ ایمان عمیق خواهد شد. مؤثرترین حربه علیه این تهاجم فرهنگی و شیخون نامردانه دشمن همین است؛ از این به شدت نگرانم. می‌خواهند نگذارند که روحانیون جوان، مومن، شجاع، آگاه و خوش‌فکر، در محیطهای مختلف در محیط دانشگاه، در محیط بازار، در محیط روستا، در محیط شهر، در محیط کارگاه کار خودشان را انجام دهند. درست نقطه‌ی مقابل کار آنها، همین کار و مجاهدت فی سبیل الله شماسست که با اتقان و با دقت و بالاتر از همه با اخلاص انجام گیرد: «لم یکن منافسه فی سلطان و لا التماس شی من فضول الحطام».

بیانات در دیدار جمعی از کارگران و معلمان / ۱۳۷۸/۰۲/۱۵

معلمان عزیز! کارگران عزیز! کشور به شما احتیاج دارد. بدانید که ممکن است هزاران نفر از شما با نام و نشان شناخته نشوید؛ اما تاثیر یکایکتان در آینده‌ی این کشور نه آینده‌ی دور؛ بلکه همین ده سال و بیست سال دیگر تاثیر نمایانی خواهد بود. همه‌ی شما تاثیر خواهید داشت؛ بنابراین کار کنید. نبی مکرّم صلوات الله و سلامه علیه به امیرالمومنین علیه الصلاه والسلام فرمودند: «ایاک و الکسل و الضجر»؛ از دو چیز پرهیز کن: یکی از ملالت و یکی از کسالت. ملالت، یعنی اینکه انسان حوصله‌ی کار نداشته باشد؛ کسالت هم یعنی تنبلی. همچنین از پیامبر اکرم نقل شده است: «رحم الله امرأ عمل عملاً فاتقنه»؛ رحمت خدا بر آن انسانی که کار خود را هر کاری محکم و متقن انجام دهد. بدانید که امروز دشمنان این کشور، که دیگر تبلیغاتشان علیه اسلام، علیه ارزشهای اسلامی، علیه انقلاب، علیه امام، علیه شخصیتها و علیه شهید مطهری برای همه آشکار شده است. حالا مگر کسی نابینا باشد که محیط فرهنگی را ببیند و این دشمنیها را نبیند امید بسته‌اند به اینکه جامعه‌ی معلم، جامعه‌ی کارگری، جامعه‌ی دانشجویی، جامعه‌ی روحانی این جوامع حساس و موثر جامعه کار خودشان را انجام ندهند. اگر همه، کار خود را درست، متقن، کامل و از روی علم و دانایی انجام دهند، بدانید که این کشور و نظام، متقن‌ترین و مستحکم‌ترین نظامی خواهد بود که در این قرنهایی که ما می‌شناسیم، در این کشور بر سر کار آمده است و خواهد توانست در مقابل بزرگترین توطئه‌ها مقابله کند. این حرفها، این گفتنها، این عملها، این تبلیغات، این محاصره‌ها و این توطئه‌ها، علیه ملت‌ی که با عزم راسخ ایستاده است و می‌داند چه کار می‌کند و می‌فهمد چه کار می‌خواهد بکند و هوشیارانه و باایمان در کار خود مشغول عمل است، نمی‌تواند کاری بکنند.

بیانات در دیدار جمعی از کارگران و معلمان / ۱۳۷۸/۰۲/۱۵

مردم باید قدر کارگر را بدانند. البته این را بدانید که خدا قدر میدانند: «و سیری الله عملکم و رسوله» (۱)؛ خدا و پیامبر قدر میدانند؛ کرام‌الکاتبین قدر میدانند. بدانید که پیش خدا و در دیوان الهی، لحظه‌ای از لحظات رنجهای شما عزیزان من مغفول‌عنه نمی‌ماند. آن دقایق آخر کار که خسته هستید، اما به‌خاطر تکلیف قانونی و دینی‌ای که دارید، همان دقایق را هم با حدیث کار میکنید، آن را صاحب کار نمی‌فهمد، مدیر نمی‌فهمد، رئیس آن کارخانه یا آن مدرسه ممکن است نفهمد؛ اما خدای متعال آن لحظات را هم برای شما ثبت میکند. اینها ارزش است. خیال نکنید که اینها حواله به آینده است. البته حواله به آینده هم اگر قیامت باشد، خیلی مهم است. وقتی شب اول قبر باشد، همان آینده هم خیلی مهم است؛ اما فقط هم آن نیست. همینهاست که کشور و نظام و جوانان را می‌سازد. همینهاست که مطهری درست میکند. مطهری رضوان‌الله‌تعالی علیه در دامان چند معلم خوب پرورش یافته بود که اولین آنها پدر خودش بود. بله؛ بعضی پدرها معلمند؛ بهترین معلمند. آن معلم خوب، این مرد بزرگ را پدید آورد. شهید مطهری از پدر خود خیلی بالاتر و بزرگتر بود - من پدر بزرگوار ایشان را هم زیارت کرده بودم - مطهری انسان استثنایی برجسته‌ای در زمان خودش بود که از مقام پدر خیلی بالاتر بود؛ اما آن پدر بود که توانست این مرد بزرگ را به‌وجود آورد و در دامان تربیت خود پرورش دهد. معلمان او هم این‌گونه بودند. مرحوم آقای مطهری از معاشرت یک یا دو ماه رمضان خودش با مرحوم «آقاجفی قوچانی» آن مرد بزرگوار که «سیاحت شرق» و «سیاحت غرب» را نوشت، برای من نقل میکرد. معلوم میشد که مقامات معنوی و تربیت و ممشا و منش آن مرد بروح مرحوم مطهری رضوان‌الله‌علیه تاثیر گذاشته بود. مرحوم «علامه طباطبایی» و مرحوم «حاج میرزا علی آقای شیرازی» و دیگران و دیگران و در راس همه امام بزرگوار نیز تاثیرات زیادی بر او گذاشته بودند. معلم چنین کارهایی میکند.

معلمان عزیز! کارگران عزیز! کشور به شما احتیاج دارد. بدانید که ممکن است هزاران نفر از شما با نام و نشان شناخته نشوید؛ اما تاثیر یکایکتان در آینده این کشور - نه آینده دور؛ بلکه همین ده سال و بیست سال دیگر - تاثیر نمایانی خواهد بود. همه شما تاثیر خواهید داشت؛ بنابراین کار کنید. نبی مکرّم صلوات‌الله‌وسلامه‌علیه به امیرالمومنین علیه‌الصلاه‌والسلام فرمودند: «ایاک و الکسل و الضجر» (۲)؛ از دو چیز پرهیز کن: یکی از ملالت و یکی از کسالت. ملالت، یعنی این‌که انسان حوصله کار نداشته باشد؛ کسالت هم یعنی تنبلی. همچنین از پیامبر اکرم نقل شده است: «رحم الله امرأ عمل عملاً فاتقنه» (۳)؛ رحمت خدا بر آن انسانی که کار خود را - هر کاری - محکم و متقن انجام دهد. بدانید که امروز دشمنان این کشور، که دیگر تبلیغاتشان علیه اسلام، علیه ارزشهای اسلامی، علیه انقلاب، علیه امام، علیه شخصیتها و علیه شهید مطهری برای همه آشکار شده است - حالا مگر کسی نابینا باشد که محیط فرهنگی را ببیند و این دشمنیها را نبیند - امید بسته‌اند به این‌که جامعه معلم، جامعه کارگری، جامعه دانشجویی، جامعه روحانی - این جوامع حساس و موثر جامعه - کار خودشان را انجام ندهند. اگر همه، کار خود را درست، متقن، کامل و از روی علم و دانایی انجام دهند، بدانید که این کشور و نظام، متقن‌ترین و مستحکم‌ترین نظامی خواهد بود که در این قرنهایی که ما می‌شناسیم، در این کشور بر سر کار آمده است و خواهد توانست در مقابل بزرگترین توطئه‌ها مقابله کند. این حرفها، این گفتنها، این عملها، این تبلیغات، این محاصره‌ها و این توطئه‌ها، علیه ملت‌ی که با عزم راسخ ایستاده است و می‌داند چه کار می‌کند و می‌فهمد چه کار می‌خواهد بکند و هوشیارانه و با ایمان در کار خود مشغول عمل است، نمیتواند کاری بکنند.

بیانات در دیدار اعضای شورای نگهبان / ۱۳۸۲/۱۰/۲۳

آنچه که وظیفه من و شماسست، این است که سعی کنیم آنچه را که وظیفه قانونی است، با دقت و با اتقان و با رعایت حال آن کسانی که با آنها سر و کار داریم، انجام دهیم؛ یعنی ظلم به کسی نشود و حق کسی پامال نگردد. افرادی که صدای کلفتی دارند و همه صدای آنها را میشنوند، به نظر من به قدر آن استاد دانشگاه که فرضاً نامه خصوصی به جناب آقای جنتی مینویسد که مرا رد صلاحیت کرده‌اند، در حالی که خصوصیات و سوابق من این است، اهمیت ندارند. من دلم برای آن

شخص میسوزد و برای کسی که در گوشه و کنار باشد و خدای نکرده به حق او بی‌توجهی شده و رد صلاحیت شده، در حالی که به‌طور عقلایی و عرفی و با همان فرائین عادی می‌شود صلاحیتش را احراز کرد. آنچه بنده را نگران میکند این است که نکند چنین اتفاق بیفتد. حالا که الحمدلله فرصت هست، واقعا پرونده یکیک افرادی را که هستند، نگاه کنید. البته ممکن است بعضی سابقه‌ای داشته باشند که انسان براساس قرائنی که دارد، تایید میکند آن سوابق - که الان مطلوب نیست - از آن اشخاص منقطع شده است. بنابراین انسان باید برطبق وضعیت حال حکم کند.

بیانات پس از بازدید از سازمان صدا و سیما / ۱۳۸۲/۰۲/۲۸

کار تحقیقی خیلی مهم است. کاری که از روی تحقیق و عالمانه باشد، حتی برای مردم عامی که عالم هم نیستند، ارزش و جاذبه بیشتری دارد. البته کار عالمانه به معنای قلبیه سلنیه‌گویی نیست، بلکه کار عالمانه، یعنی کار متقن و صحیح؛ و لو اینکه با زبان همه‌کس‌فهم و مردمی گفته شود. همچنان که شنیده‌اید، در همه‌ی زمینه‌های تحقیقات علمی، بودجه‌های کلانی در برخی از کشورهای پیشرفته گذاشته می‌شود. تحقیق در زمینه‌های مفاهیم فرهنگی و مسائل گوناگونی که رسانه‌ی ملی با آنها سروکار دارد، از جمله کارهای بسیار مهم است.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیات دولت / ۱۳۸۲/۰۶/۰۴

من قبلا به آقای رئیس‌جمهور هم این مطلب را گفته‌ام. دو ستون درست کنید: کارها و خدماتی که انجام داده‌اید، کارهایی که انجام نده‌اید، یا ناکام مانده‌اید در انجامش؛ این‌ها را با مردم در میان بگذارید و بدانید که مردم قدر خدمت و قدر تلاش را می‌دانند. ما باید هم کارهای کرده‌ی خودمان و هم کارهای نکرده‌ی خودمان، یا درست نکرده‌ی خودمان را با صداقت در میان بگذاریم. مطمئنا آن تلاش و همت و اهتمامی که انجام گرفته برای ستون مثبتها، عذر خواهد بود برای ما نسبت به ستون ناکرده‌ها؛ چون ناکرده‌ها از روی تعمد، ناکرده نمانده، بلکه به خاطر کمبود امکان، کمبود منابع و گاهی به خاطر دیر رسیدن فکر به ذهن انسان و مسائلی از این قبیل، ناکرده مانده است. این مسائل را برای مردم بیان کنید؛ من بر این معنا اصرار دارم. عملکرد شما از عملکرد نظام جدا نیست؛ نمی‌شود گفت ما نظام خوبی داریم؛ اما دولت بدی داریم؛ بالاخره دولت برخاسته‌ی از همین نظام است. هر کاری که شما کرده باشید و خوب کرده باشید، برای نظام است و اگر کاری نکرده باشید، یا بد کرده باشید، بازهم متعلق به نظام است. ما اصرار داریم که آنچه انجام گرفته و اهتمام به کار رفته، صادقانه، درست و روشن به مردم بیان شود؛ مشخص کنید چه تحویل گرفته‌اید و چه تحویل خواهید داد؛ مثل صورت وضعیتهایی که مهندسان در هنگام تحویل و تحول یک کار تهیه می‌کنند، شما هم صورت وضعیت کار خودتان را حقیقتا مشخص و معین کنید و سعی کنید که حد اکثر دقت را هم در اتقان آن به کار ببرید. حقیقتا وقتی ما با مردم مواجه می‌شویم، می‌توانیم اعتماد مردم را با صدق لهجه و بیان واقعیتها کاملا جلب کنیم. نباید تصور کرد که صداقت و عدم صداقت از نظر مردم پوشیده خواهد ماند؛ بالاخره توجه می‌کنند.

بیانات در دیدار مردم شهرستان زرنند / ۱۳۸۲/۰۲/۱۲

کشور ما، کشور زلزله‌خیزی است. شهرستان زرنند روی دو گسل فعال زلزله قرار دارد. این خطر وجود دارد، اما با این خطر می‌توان مبارزه کرد. یک وقت بلایی علاج ندارد؛ لیکن این بلا، علاج دارد. علاج، مقاومت‌سازی و اهمیت دادن به ساخت و ساز است. از قول پیغمبر اکرم نقل شده است که فرمود: «رحم الله امرئا عمل عملا فاتقنه»؛ (۱) رحمت خدا بر انسانی که وقتی کاری انجام می‌دهد، محکم و متقن انجام دهد. پارچه را هم که می‌بافید، محکم باشد؛ کفش هم که می‌دوزید، محکم باشد؛ حرف هم که می‌زنید، محکم بزنید و منطق‌تان محکم و صحیح باشد؛ خانه هم که می‌سازید، محکم بسازید. سهل‌انگاری در هیچ‌کدام از این کارها پذیرفته نیست. مقاومت‌سازی را باید بسیار جدی گرفت. مسوولان، این مساله را یکی از مسائل اصلی خودشان قرار داده‌اند.

بیانات در دیدار مردم شهرستان زرنند / ۱۳۸۲/۰۲/۱۲

همه باید مقاومت‌سازی را جدی بگیرند؛ هم مسوولان و هم مردم. توصیه‌ی به مقاومت‌سازی، فقط توصیه‌ی به مسوولان نیست. طراحی که در باره‌ی ساختن روستاها، برادران بنیاد مسکن به کمک دولت دارند دنبال می‌کنند، یک مقاومت‌سازی عمومی است؛ اما شهرها هم همین‌طور است. مردم، سازندگان خانه‌ها، انبوه‌سازان و همچنین مسوولان دولتی باید مقاومت‌سازی را یکی از مسائل اصلی قرار دهند. کشور زلزله‌خیزی است. شهرستان زرنند روی دو گسل فعال زلزله قرار دارد. این خطر وجود دارد، اما با این خطر می‌توان مبارزه کرد. یک وقت بلایی علاج ندارد؛ لیکن این بلا، علاج دارد. علاج، مقاومت‌سازی و اهمیت دادن به ساخت‌وساز است. از قول پیغمبر اکرم نقل شده است که فرمود: «رحم الله امرئا عمل عملا فاتقنه»؛ (۱) رحمت خدا بر انسانی که وقتی کاری انجام می‌دهد، محکم و متقن انجام دهد. پارچه را هم که می‌بافید، محکم باشد؛ کفش هم که می‌دوزید، محکم بسازید؛ حرف هم که می‌زنید، محکم بزنید و منطق‌تان محکم و صحیح باشد؛ خانه هم که می‌سازید، محکم بسازید. سهل‌انگاری در هیچ‌کدام از این کارها پذیرفته نیست. مقاومت‌سازی را باید بسیار جدی گرفت. مسوولان، این مسئله را یکی از مسائل اصلی خودشان قرار داده‌اند.

بیانات در دیدار کارکنان مجتمع مس سرچشمه / ۱۳۸۲/۰۲/۱۸

شما برادران و خواهران عزیز که اکثرا در شهرک مس سرچشمه زندگی می‌کنید و بعضی هم شاید از خارج این شهرک تشریف آورده‌اید، مخاطب این پیام و بیان الهی هستید که «رحم الله امرئا عمل عملا فاتقنه»؛ (۱) رحمت خدا شامل حال کسانی است که کاری را انجام می‌دهند و آن را با اتقان، درست و کامل به سامان می‌رسانند؛ نیمه‌کاره رها نمی‌کنند و سهل‌انگاری در آن به خرج نمی‌دهند. همه‌ی ما در هر بخشی که مشغول کار هستیم، مخاطب این خطاب هستیم. دولتمردان، مسوولان کشور، مدیران عالی‌رتبه و اقبشار مختلف در هر بخشی از بخشها - که یک گوشه‌ی آن، بخش صنعت یا معدن است - در صورتی که کار را با جدیت دنبال کنند و ابتکار و نوآوری در آن به کار بزنند و دانش را در آن به‌کار بگیرند، رحمت خدا شامل حال آنها خواهد شد.

بیانات در دیدار کارکنان مجتمع مس سرچشمه / ۱۳۸۲/۰۲/۱۸

اگر تلاش کردیم، به نتیجه خواهیم رسید؛ این وعده‌ی لایتخلف الهی است. اگر تلاش نکنیم، اگر کوتاهی کنیم، اگر خطوط معنوی و اخلاقی را در پیشرفت مادی به دست فراموشی بسپاریم، البته رحمت الهی از ما سلب خواهد شد. ما باید رحمت الهی را برای خود جلب کنیم. شما برادران و خواهران عزیز که اکثرا در شهرک مس سرچشمه زندگی می‌کنید و بعضی هم شاید از خارج این شهرک تشریف آورده‌اید، مخاطب این پیام و بیان الهی هستید که «رحم الله امرئا عمل عملا فاتقنه»؛ (۱) رحمت خدا شامل حال کسانی است که کاری را انجام می‌دهند و آن را با اتقان، درست و کامل به سامان می‌رسانند؛ نیمه‌کاره رها نمی‌کنند و سهل‌انگاری در آن به خرج نمی‌دهند. همه‌ی ما در هر بخشی که مشغول کار هستیم، مخاطب این خطاب هستیم. دولتمردان، مسوولان کشور، مدیران عالی‌رتبه و اقبشار مختلف در هر بخشی از بخشها - که یک گوشه‌ی آن، بخش صنعت یا معدن است - در صورتی که کار را با جدیت دنبال کنند و ابتکار و نوآوری در آن به کار بزنند و دانش را در آن به‌کار بگیرند، رحمت خدا شامل حال آنها خواهد شد. ما هرجا دانش را پیدا کنیم، آن را از آنها خواهیم گرفت. ما از گرفتن دانش از دیگران ابا نداریم. ننگمان نمی‌کند شاگرد دانش دیگران باشیم؛ اما ننگمان می‌کند که همیشه شاگرد باقی بمانیم. شاگردی می‌کنیم و علم را یاد می‌گیریم؛ اما بر علم می‌افزاییم؛ این، هدف وافق کار علمی در کشور ماست.

بیانات در دیدار مردم شهرستان رفسنجان / ۱۳۸۲/۰۲/۱۸

شما برادران و خواهران عزیز که اکثراً در شهرک مس سرچشمه زندگی می‌کنید و بعضی هم شاید از خارج این شهرک تشریف آورده‌اید، مخاطب این پیام و بیان الهی هستید که «رحم‌الله امر اعمل عملاً فاتقنه» رحمت خدا شامل حال کسانی است که کاری را انجام می‌دهند و آن را با اتقان، درست و کامل به سامان می‌رسانند؛ نیمه‌کاره رها نمی‌کنند و سهل‌انگاری در آن به خرج نمی‌دهند. همه‌ی ما در هر بخشی که مشغول کار هستیم، مخاطب این خطاب هستیم. دولتمردان، مسوولان کشور، مدیران عالی‌رتبه و اقشار مختلف در هر بخشی از بخشها - که یک گوشه‌ی آن، بخش صنعت یا معدن است - در صورتی که کار را با حدیث دنبال کنند و ابتکار و نوآوری در آن به کار برند و دانش را در آن به‌کار بگیرند، رحمت خدا شامل حال آنها خواهد شد.

بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری / ۱۳۸۴/۰۶/۱۷

اتقان در نقل، اتقان در بیان و اتقان در مستندات آنچه می‌خواهیم به عنوان خوراک فکری به مردم بدهیم، لازم است؛ این یک شرط اساسی است؛ برای این باید فکری کرد؛ کار آسانی هم نیست؛ عرض کردم این کار بسیار مشکل است؛ با یک نشست و برخاست و تذکر و تشکیل یک نهاد درست نمی‌شود؛ یک همت و اراده‌ی جدی از نخبگان روحانی و فضلاء روحانی می‌خواهد که بر این موضوع اصرار بورزند، پایبند باشند و دنبال کنند و از آنچه در مقابل به انسان برمی‌گردد، باک نکنند.

ما چند سال پیش این‌جا راجع به قه‌زنی - امری که «بین‌الغی» است - مطالبی گفتیم؛ بزرگانی صحبت کردند، نجابت کردند، قبول کردند و مردم زیادی هم پذیرفتند؛ یک وقت دیدیم از گوشه‌هایی سروصدا بلند شد که آقا شما با امام حسین مخالفت! معنای «سفینه‌النجاه و مصباح‌الهدی» (۱) این است که ما عملی را که بلاشک شرعاً محل اشکال است و به عنوان ثانوی هم حرام مسلم و بین است، انجام دهیم؟ باید این روشنگری‌ها را بکنیم تا نسل جوان ما به اسلام بیشتر علاقه‌مند شود، گرایش جوانها را به اسلام می‌بینید. این گرایش، گرایش عاطفی است. این گرایش، بسیار ارزشمند است؛ اما مثل موجی است که ممکن است بیاید و برگردد. ما اگر بخواهیم این موج همچنان استمرار داشته باشد، باید پایه‌های فکری جوانها را محکم کنیم. ما این‌همه منبع داریم. همین دعای ابوحزمه که حضرت آقای مشکینی فرمودند، دعای امام حسین در روز عرقله، اینها را جوانهای ما می‌خوانند؛ اما معنایش را نمی‌فهمند. «الهی هب لی قلباً یدینه منک شوقه» (۲) چقدر از این‌گونه مناجات‌ها و از این‌گونه میانی و از این حرفهای عمیق در دعاها می‌ماند؛ اما معنایش را نمی‌فهمند. «الهی هب لی قلباً یدینه منک شوقه» اینها را برای جوانها بیان و تبیین و روشن کنیم تا بفهمند و با علاقه و عاطفه و شوقی که دارند، بخوانند.

بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری / ۱۳۸۲/۰۶/۱۷

در بیان معارف الهی، معارف اهل بیت، حدیثی که نقل می‌کنیم، داستانی که نقل می‌کنیم، نسبتی که به امام می‌دهیم، معرفتی که می‌خواهیم پایبند آن باشیم؛ در همه‌ی اینها ما باید اتقان را رعایت کنیم. علمای ما این‌همه در فقه سر یک مساله‌ی جزئی کوچک کم اهمیت به وثاقت فلان راوی تکیه می‌کنند، اهمیت می‌دهند، بحث می‌کنند، رد و قبول می‌کنند، این راوی مورد قبول است یا نیست؛ برای این‌که بالاخره سند روایت را تنقیح کنند و دریاورند؛ بگویند این سند، درست است؛ که اگر سند درستی بود، به این روایت بشود اعتماد کرد؛ تا اگر اعتماد کردیم، یک حکم فرعی درجه‌ی سه در باب طهارت یا در باب بقیه‌ی احکام عبادی به دست بیاید. آن‌جا ما این‌همه اهمیت می‌دهیم؛ چطور در باب معارف و در باب دل‌بستگی‌های فکری و عاطفی، به هر حدیثی، به هر روایتی، به هر حرفی و به هر گفته‌ی اعتماد کنیم؟ این، قابل قبول نیست.

اتقان در نقل، اتقان در بیان و اتقان در مستندات آنچه می‌خواهیم به عنوان خوراک فکری به مردم بدهیم، لازم است؛ این یک شرط اساسی است؛ برای این باید فکری کرد؛ کار آسانی هم نیست؛ عرض کردم این کار بسیار مشکل است؛ با یک نشست و برخاست و تذکر و تشکیل یک نهاد درست نمی‌شود؛ یک همت و اراده‌ی جدی از نخبگان روحانی و فضلاء روحانی می‌خواهد که بر این موضوع اصرار بورزند، پایبند باشند و دنبال کنند و از آنچه در مقابل به انسان برمی‌گردد، باک نکنند.

بیانات در دیدار اعضای شورای نگهبان / ۱۳۸۶/۰۲/۲۰

یکی از نعم الهی بر ما، بحمد الله شورای نگهبان است؛ این نعمت را باید قدر بدانیم و حفظ کنیم. حفظ آن فقط به این نیست که در لفظ و در ظاهر و این‌ها احترام آن را نگه داریم؛ حفظ آن به این هم هست که هرچه می‌توانیم، در شورای نگهبان ساخت و پرداخت و محصول کار را با اتقان بیشتری همراه کنیم، که این به عهده‌ی شما دوستان، برادران و خواهران محترم است.

بیانات در دیدار کارگزاران و کارآفرینان / ۱۳۸۷/۰۳/۰۴

امروز در کشور ما خوشبختانه تحرک و تلاش کار، تلاش خوبی است. مجموعه‌ی دست‌اندرکاران تولید، تلاش خوبی را انجام دادند و پیشرفت کردند؛ ولی ما هنوز در اوائل راهیم. ما باید خیلی جلو برویم، خیلی باید تلاش کنیم. هم وجدان کاری، محکم‌کاری و درستکاری در مجموعه‌ی تولید- یعنی کارگر و مولد کار و تولیدکننده‌ی کار- لازم است، هم در مسئولین دولتی و مسئولین رسمی، رعایت و مراقبت و توجه لازم است که این حرکت، حرکت صحیح و متعادلی باشد و انجام بگیرد. و البته همان طور که در اول عرایض عرض کردم، تقدس کار و تکریم‌کننده‌ی کار باید در راس برنامه‌ها قرار بگیرد و همه این را بدانند. کارگر، محترم است. کارگر با دست خود، با مغز خود، با کار خود، با جسم و جان خود دارد کشور را به استقلال می‌رساند.

امروز مسئله‌ی اصلی کشور ما استقلال است برادران و خواهران عزیز! انقلاب برای ما استقلال سیاسی را به بار آورد؛ این جرات را به این ملت داد که در مقابل نظام غیر عادلانه‌ی سلطه در دنیا بایستد. اما اگر این ملت بخواهد این استقلال سیاسی را، این عرض‌اندام فرهنگی را در مقابل سلطه‌گران عالم حفظ کند، باید پایه‌های اقتصادی خود را محکم کند؛ این، ریشه دواندن استقلال در کشور است؛ و این وابسته است به تولید، به کار، به شکوفائی کار، به نوآوری در بخشهای مختلف کار. از مرکز تحقیقات و آزمایشگاه گرفته، تا توی محیط کارگاه‌ها، تا توی محیط مزرعه، در همه جا بایستی این نوآوری وجود داشته باشد. آن وقت است که دشمنان خونخوار و هتاک استقلال ملت ایران با ناکامی دهانهای خودشان را خواهند بست و کناری خواهند نشست.

همان طور که گفتند، مشکلات جامعه‌ی کارگری- مسئله‌ی بیمه‌شان، مسئله‌ی مسکنشان، مسئله‌ی ارتباطاتشان با کارفرما، وظائف کارفرما در مقابل آن‌ها، وظائف آن‌ها در مقابل محیط کار- بایستی به طور دائم دنبال شود و اهمیت وجدان کار و اتقان کار بایستی مورد تأکید قرار بگیرد. این راه، راه روشنی است؛ این هدف، هدف مشخصی است؛ این ملت هم ملت اهل کار و اهل تلاشی است.

بیانات در دیدار جمعی از معلمان و پرستاران و کارگران / ۱۳۸۸/۰۲/۰۹

اگر اهمیت کاری که انسان سرگرم آن هست برای انسان معلوم شود، دیگر مسامحه در کار نخواهد بود؛ دلسردی و نومیدی در میان نخواهد بود. وقتی فهمیدیم کاری که ما داریم انجام می‌دهیم، چقدر مهم است برای حیات جامعه و حیات کشور، آن وقت خود این، نیروئی در درون ما به وجود می‌آورد که بر همه‌ی مزاحمهای بیرونی فائق می‌شود.

لذا توصیه اول ما به همه این است که آن کاری را که محول به آن‌هاست، با شوق، با علاقه- به هر دلیل اجتماعی و فردی که به سمت آن کار کشیده شده‌اند- قدر بدانند، ارج بنهند، اهمیت بدهند و کار را درست انجام بدهند. مکرر این گفته‌ی پیامبر عظیم‌الشان را عرض کردیم که فرمود: «رحم الله امرأ عمل عملاً فاتقنه»؛ رحمت خدا بر آن انسانی که کاری را به دست می‌گیرد و آن را متقن و درست و کامل انجام می‌دهد. این در مورد من، شما، یکایک افراد کارگر، معلم، پرستار و سایر مشاغل و حرفه‌ها و مسئولیتها صادق است. کاری را که به عهده گرفتیم، آن را متقن و کامل انجام بدهیم.

بیانات در دیدار دست‌اندرکاران ساخت نانشکن جماران / ۱۳۸۸/۱۱/۲۰

جمهوری اسلامی متکی به دل‌های میلیون‌ها انسان است. وقتی صدای واحدی از حنجره‌ی ده‌ها میلیون انسان با قدرت ادا می‌شود، این سخن قابل محو شدن نیست؛ امواج این سخن در دنیا باقی می‌ماند و ماندگار می‌شود. شوخی است؟ ده‌ها میلیون انسان باهم فریاد نفرت از استکبار، نفرت از نظام سلطه‌ی جهانی و پافشاری بر عزت ملی و ایمان اسلامی را سرمی‌دهند؛ آن هم نه یک‌بار، نه دو بار؛ سالی سال است که مردم دارند این فریاد را سر می‌دهند؛ این از بین رفتنی نیست. فریاد هماهنگ این همه حنجره و این همه دل، ماندنی است؛ این‌ها جزو قوانین حتمی طبیعت و تاریخ است؛ مثل قانون جاذبه است، مثل قوانین دیگر طبیعی است؛ لذا تخلف ندارد. این صدا ماندگار است. شرط این است که ما هرکدامی کار خودمان را درست انجام دهیم. من بارها این حدیث را از قول پیغمبر اکرم به مخاطبان گفتم: «رحم الله امرا عمل عملا فاتقنه»؛ رحمت خدا بر کسی که کار را انجام دهد و آن را محکم انجام دهد، درست انجام دهد، با اتقان انجام دهد. کار را باید با اتقان انجام داد.

بیانات در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور / ۱۳۸۹/۰۶/۱۶

یک نکته‌ی اساسی‌ای که در باب کار وجود دارد و کارآفرینان باید به او توجه کنند، مسئله‌ی مرغوبیت تولید داخلی است؛ کیفیت تولید داخلی است؛ این خیلی مهم است. البته بخشی از این، ارتباط پیدا میکند به همان قضایای مالی و نمودار مقرر و غیردلک، و پشتیبانی‌های دولت؛ اما بخشی هم ارتباط پیدا میکند به عزم و اراده‌ی مسئولین، کارآفرین و کننده‌ی کار. فرمود: «رحم الله امرا عمل عملا فاتقنه»؛ رحمت خدا بر آن انسانی که کاری را انجام بدهد و آن را متقن انجام بدهد، درست انجام بدهد. این آینده‌نگری است، غیر از امروز. شما امروز ببینید در دنیا کمپانی‌هایی هستند صد سال است اینها دارند کار میکنند، صد و پنجاه سال است دارند کار میکنند و محصولاتشان در دنیا فروش میرود. اسم اینها کافی است که جنس را تو بازار رائج کنی؛ به خاطر اینکه درست کار کردند، خوب کار کردند، مشتری مطمئن است به اینها. شما می‌گوئید که ما سفارش کنیم به مردم که تولیدات داخلی را مصرف کنند. من که خب چند سال است دارم سفارش میکنم؛ بنده که بارها گفته‌ام، منتها این با شعار درست نمیشود. خب، بله یک مقداری مردم حالا یک اعتمادی بکنند، یک اعتنائی بکنند به حرف ما، به خاطری که مثلا ما گفتیم، بروند یک مقداری چه کنند؛ این یک بخشی از قضیه است. یک بخش دیگر هم مربوط به کیفیت است. خب کیفیت را باید بالا برد؛ کیفیتها را باید بالا برد.

بیانات در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور / ۱۳۸۹/۰۶/۱۶

یک نکته‌ی اساسی‌ای که در باب کار وجود دارد و کارآفرینان باید به او توجه کنند، مسئله‌ی مرغوبیت تولید داخلی است؛ کیفیت تولید داخلی است؛ این خیلی مهم است. البته بخشی از این، ارتباط پیدا میکند به همان قضایای مالی و نمودار مقرر و غیردلک، و پشتیبانی‌های دولت؛ اما بخشی هم ارتباط پیدا میکند به عزم و اراده‌ی مسئولین، کارآفرین و کننده‌ی کار. فرمود: «رحم الله امرا عمل عملا فاتقنه» (۱)؛ رحمت خدا بر آن انسانی که کاری را انجام بدهد و آن را متقن انجام بدهد، درست انجام بدهد. این آینده‌نگری است، غیر از امروز. شما امروز ببینید در دنیا کمپانی‌هایی هستند صد سال است اینها دارند کار میکنند، صد و پنجاه سال است دارند کار میکنند و محصولاتشان در دنیا فروش میرود. اسم اینها کافی است که جنس را تو بازار رائج کنی؛ به خاطر اینکه درست کار کردند، خوب کار کردند، مشتری مطمئن است به اینها. شما می‌گوئید که ما سفارش کنیم به مردم که تولیدات داخلی را مصرف کنند. من که خب چند سال است دارم سفارش میکنم؛ بنده که بارها گفته‌ام، منتها این با شعار درست نمیشود. خب، بله یک مقداری مردم حالا یک اعتمادی بکنند، یک اعتنائی بکنند به حرف ما، به خاطری که مثلا ما گفتیم، بروند یک مقداری چه کنند؛ این یک بخشی از قضیه است. یک بخش دیگر هم مربوط به کیفیت است. خب کیفیت را باید بالا برد؛ کیفیتها را باید بالا برد.

بیانات در دیدار جمعی از کارگران / ۱۳۹۰/۰۲/۰۷

آنچه که من به جامعه‌ی کارگری سفارش میکنم، اتقان و محکم‌کاری است. این حدیث را من مکرر خوانده‌ام که فرمود: «رحم الله امر عمل عملا فاتقنه». پیغمبر میفرماید: کار را محکم باید انجام داد، درست باید انجام داد؛ رحمت خدا بر چنین کسی. ما باید کاری کنیم که کالای ایرانی به عنوان یک کالای محکم، مطلوب، زیبا، همراه با سلیقه و با دوام در ذهن مصرف‌کننده‌ی ایرانی و غیر ایرانی باقی بماند. این باید همت مجموعه‌ی کارآفرینی و کارگری و متصدیان این امر باشد. البته این کار، پیش‌نیازهایی دارد. ممکن است آموزش‌های لازم، دوره‌های ایجاد مهارت لازم باشد - که اینها کار دستگاه‌های دولتی و امثال دولتی است - لیکن باید هدف این باشد. کارگر ایرانی آنجائی که ذوق خود را به کار میرسد، سلیقه‌ی خود را به کار میرسد و سرپنجه‌ی ماهر خود را به کار میرسد، کار جالب و تماشائی از آب در می‌آید. این کارهای هنری آمیخته‌ای از هنر و کار که ایرانی‌ها در گذشته داشتند، امروز هم وجود دارد؛ این معنا محسوس و مشهود است. آنجائی که ذوق و هنر ایرانی به میدان می‌آید - همین کارگری که دارد کار میکند، ابتکارش، ذوقش، هنرش، محکم‌کاری‌اش - کار میشود جالب و ماندگار. الان خوشبختانه در تولیدات کشور محصولات زیادی هست که از مشاهدات خارجی‌اش بعضی بهتر است، بعضی برتر است؛ هم زیباتر، هم محکمتر، هم جالبتر؛ این را ما باید عمومیت بدهیم، در همه‌ی مواد تولیدی‌مان؛ چه مواد مصرفی خوراکی، چه مسائل مربوط به پوشاک، چه مسائل زندگی، چه مسائل تزیینی. در همه‌ی چیزهایی که تولید میشود، باید این را در نظر بگیریم؛ و میتوانیم. مجموعه‌ی کارگری، طراحان، مهندسان، سرمایه‌گذاران، کارگران دستی، کارگران ماشینی میتوانند این کار را انجام دهند. ما باید همتان را بر این قرار بدهیم؛ ایجاد محصول با دوام، زیبا و فاخر. این، یک کار کلان است.

بیانات در دیدار سفرا و روسای نمایندگی‌های سیاسی ایران در خارج از کشور / ۱۳۹۰/۱۰/۰۷

من به شما عزیزان توصیه میکنم که با صحیفه‌ی سجاده‌ی انس بگیرید، دعای پنجم صحیفه‌ی سجاده‌ی را مکرر در مکرر بخوانید (۱). این دعای پنجم صحیفه‌ی سجاده‌ی مال ماست. همه‌ی ادعیه‌ی صحیفه‌ی سجاده‌ی همین طور است. آنجائی که ما را به یاد مرگ می‌اندازد، آنجائی که ما را از لغزشها برحذر میدارد، آنجائی که عظمت معنویت دستگاه الهی را، از پیغمبر و یاران و ملائکه‌ی الهی را به رخ ما میکشد، اینها همه‌اش برای ما استحکامبخش است. در هر میدانی، استحکام درونی برای ما تعیین کننده است. اگر ساخت درونی - چه درون شخصی خود ما، چه درون روحی و فکری خود ما، چه درون کلیت جامعه‌ی ما - ساخت مستحکمی بود، هیچ چیز نمیتواند در مقابلش بایستد. این، مهمترین و اولین توصیه‌ی من به شماست.

پیام نوروزی به مناسبت آغاز سال ۱۳۹۱ / ۱۳۹۱/۰۱/۰۱

یک بخش مهم از مسائل اقتصادی برمیگردد به مسئله‌ی تولید داخلی. اگر به توفیق الهی و با اراده و عزم راسخ ملت و با تلاش مسئولان، ما بتوانیم مسئله‌ی تولید داخلی را، آنچنان که شایسته‌ی آن است، رونق ببخشیم و پیش ببریم، بدون تردید بخش عمده‌ای از تلاشهای دشمن ناکام خواهد ماند. پس بخش مهمی از جهاد اقتصادی، مسئله‌ی تولید ملی است. اگر ملت ایران با همت خود، با عزم خود، با آگاهی و هوشمندی خود، با همراهی و کمک مسئولان، با برنامه‌ریزی درست بتواند مشکل تولید داخلی را حل کند و در این میدان پیش برود، بدون تردید بر چالش‌هایی که دشمن آن را فراهم کرده است، غلبه‌ی کامل و جدی پیدا خواهد کرد. بنابراین مسئله‌ی تولید ملی، مسئله‌ی مهمی است.

اگر ما توانستیم تولید داخلی را رونق ببخشیم، مسئله‌ی تورم حل خواهد شد؛ مسئله‌ی اشتغال حل خواهد شد؛ اقتصاد داخلی به معنای حقیقی کلمه استحکام پیدا خواهد کرد. اینجاست که دشمن با مشاهده‌ی این وضعیت، مایوس و ناامید خواهد شد. وقتی دشمن مایوس شد، تلاش دشمن، توطئه‌ی دشمن، کید دشمن هم تمام خواهد شد.

بنابراین همه‌ی مسئولین کشور، همه‌ی دست‌اندرکاران عرصه‌ی اقتصادی و همه‌ی مردم عزیزمان را دعوت می‌کنم به این که امسال را سال رونق تولید داخلی قرار بدهند. بنابراین شعار امسال، «تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه‌ی ایرانی» است. ما باید بتوانیم از کار کارگر ایرانی حمایت کنیم؛ از سرمایه‌ی سرمایه‌دار ایرانی حمایت کنیم؛ و این فقط با تقویت تولید ملی امکان‌پذیر خواهد شد. سهم دولت در این کار، پشتیبانی از تولیدات داخلی صنعتی و کشاورزی است. سهم سرمایه‌داران و کارگران، تقویت چرخه‌ی تولید و اتقان در کار تولید است. و سهم مردم - که به نظر من از همه‌ی اینها مهمتر است - مصرف تولیدات داخلی است. ما باید عادت کنیم، برای خودمان فرهنگ کنیم، برای خودمان یک فریضه بدانیم که هر کالائی که مشابه داخلی آن وجود دارد و تولید داخلی متوجه به آن است، آن کالا را از تولید داخلی مصرف کنیم و از مصرف تولیدات خارجی بجد پرهیز کنیم؛ در همه‌ی زمینه‌ها؛ زمینه‌های مصارف روزمره و زمینه‌های عمده‌تر و مهمتر. بنابراین ما امیدوار هستیم که با این گرایش، با این جهتگیری و رویکرد، ملت ایران در سال ۹۱ هم بتواند بر توطئه‌ی دشمنان، بر کید و مکر بدخواهان در زمینه‌ی اقتصادی فائق بیاید.

بیانات در دیدار رئیس و مسئولان قوه‌ی قضائیه / ۱۳۹۱/۰۴/۰۷

یک نکته‌ی دیگری که من در مورد ارتقا قوه‌ی قضائیه عرض می‌کنم - البته قبلا هم بارها مورد تاکید قرار گرفته، لیکن چون مهم است، تکرار می‌کنیم - مسئله‌ی اتقان احکام است. احکام دادگاه‌ها بایستی مطلقا از سهل‌انگاری و سهل‌گیری به دور باشند. شما به عنوان یک قاضی محترم، حکمی که صادر می‌کنید، باید جوری باشد که اگر این حکم بنا باشد در معرض دید متخصصین امور فقهی و حقوقی قرار بگیرد، شما هیچ دغدغه‌ای نداشته باشید؛ مطمئن باشید به این حکمی که صادر کرده‌اید. قاضی وقتی از دانش لازم برخوردار است و مراقب کار خود و حکم خود هم هست، باید جوری باشد که همان وقتی که این حکم صادر شد، حاضر باشد آن را در معرض دید همه‌ی کارشناسان‌ها و متخصصین قرار بدهد و بتواند از حکم خودش دفاع کند. اتقان حکم باید اینجور باشد. اندک سستی و ضعف در حکم، به کل بنای دستگاه قضائی ضربه وارد می‌کند. یک وقتی عرض کردیم؛ نقض مکرر احکام دادگاه‌های بدوی در دادگاه‌های تجدیدنظر یا در دیوان عالی کشور، نشان دهنده‌ی این است که یا احکام دادگاه‌های بدوی از لحاظ محتوایی نقص دارند و از اتقان برخوردار نیستند، یا از لحاظ شکلی نقص دارند و مقررات رعایت نشده. تصمیم بر این معنا بایستی در سرتاسر قوه رواج داشته باشد و مورد اذعان و قبول و پیگیری باشد که احکام، اتقان داشته باشند.

بیانات در دیدار جوانان استان خراسان شمالی / ۱۳۹۱/۰۷/۲۲

ما اگر پیشرفت همه‌جانبه را به معنای تمدن‌سازی نوین اسلامی بگیریم - بالاخره یک مصداق عینی و خارجی برای پیشرفت با مفهوم اسلامی وجود دارد؛ اینجور بگوئیم که هدف ملت ایران و هدف انقلاب اسلامی، ایجاد یک تمدن نوین اسلامی است؛ این محاسبه‌ی درستی است - این تمدن نوین دو بخش دارد؛ یک بخش، بخش ابزاری است؛ یک بخش دیگر، بخش متنی و اصلی و اساسی است. به هر دو بخش باید رسید. آن بخش ابزاری چیست؟ بخش ابزاری عبارت است از همین ارزشهایی که ما امروز به عنوان پیشرفت کشور مطرح می‌کنیم؛ علم، اختراع، صنعت، سیاست، اقتصاد، اقتدار سیاسی و نظامی، اعتبار بین‌المللی، تبلیغ و ابزارهای تبلیغ؛ اینها همه بخش ابزاری تمدن است؛ وسیله است. البته ما در این بخش در کشور پیشرفت خوبی داشته‌ایم. کارهای زیاد و خوبی شده است؛ هم در زمینه‌ی سیاست، هم در زمینه‌ی مسائل علمی، هم در زمینه‌ی مسائل اجتماعی، هم در زمینه‌ی اختراعات - که شما حالا اینجا نمونه‌اش را ملاحظه کردید و این جوان عزیز برای ما شرح دادند - و از این قبیل، الی ماشاءالله در سرتاسر کشور انجام گرفته است. در بخش ابزاری، علی‌رغم فشارها و تهدیدها و تحریمها و این چیزها، پیشرفت کشور خوب بوده است. اما بخش حقیقی، آن چیزهایی است که متن زندگی ما را تشکیل میدهد؛ که همان سبک زندگی است که عرض کردیم. این، بخش حقیقی و اصلی تمدن است؛ مثل مسئله‌ی خانواده، سبک ازدواج، نوع مسکن، نوع لباس، الگوی مصرف، نوع خوراک، نوع آشپزی، تفریحات، مسئله‌ی خط، مسئله‌ی زبان، مسئله‌ی کسب و کار، رفتار ما در محل کار، رفتار ما در دانشگاه، رفتار ما در مدرسه، رفتار ما در فعالیت سیاسی، رفتار ما در ورزش، رفتار ما در رسانه‌ها که در اختیار ماست، رفتار ما با پدر و مادر، رفتار ما با همسر، رفتار ما با فرزند، رفتار ما با رئیس، رفتار ما با مرنوس، رفتار ما با پلیس، رفتار ما با مامور دولت، سفرهای ما، نظافت و طهارت ما، رفتار ما با دوست، رفتار ما با دشمن، رفتار ما با بیگانه؛ اینها آن بخشهای اصلی تمدن است، که متن زندگی انسان است. تمدن نوین اسلامی - آن چیزی که ما می‌خواهیم عرضه کنیم - در بخش اصلی، از این چیزها تشکیل میشود؛ اینها متن زندگی است؛ این همان چیزی است که در اصطلاح اسلامی به آن می‌گویند؛ عقل معاش، عقل معاش، فقط به معنای پول در آوردن و پول خرج کردن نیست، که چگونه پول در بیاوریم، چگونه پول خرج کنیم؛ نه، همه‌ی این عرصه‌ی وسیعی که گفته شد، جزو عقل معاش است. در کتب حدیثی اصیل و مهم ما ابوابی وجود دارد به نام «کتاب‌العشره»؛ آن کتاب‌العشره درباره‌ی همین چیزهاست. در خود قرآن کریم آیات فراوانی وجود دارد که ناظر به این چیزهاست. خوب، میشود این بخش را به منزله‌ی بخش نرم‌افزاری تمدن به حساب آورد؛ و آن بخش اول را، بخشهای سخت‌افزاری به حساب آورد. اگر ما در این بخشی که متن زندگی است، پیشرفت نکنیم، همه‌ی پیشرفتهائی که در بخش اول کردیم، نمیتواند ما را رستگار کند؛ نمیتواند به ما امنیت و آرامش روانی ببخشد؛ همچنان که می‌بینید در دنیای غرب نتوانسته. در آنجا افسردگی هست، ناامیدی هست، از درون به هم ریختن هست، عدم امنیت انسانها در اجتماع و در خانواده هست، بی‌هدفی و پوچی هست؛ با اینکه ثروت هست، بمب اتم هست، پیشرفتهای گوناگون علمی هست، قدرت نظامی هم هست. اصل قضیه این است که ما بتوانیم متن زندگی را، این بخش اصلی تمدن را اصلاح کنیم. البته در انقلاب، در این بخش، پیشرفت ما چشمگیر نیست؛ در این زمینه، ما مثل بخش اول حرکت نکردیم، پیشرفت نکردیم. خوب، باید آسیب‌شناسی کنیم؛ چرا ما در این بخش پیشرفت نکردیم؟

بعد از آنکه علتها را پیدا کردیم، آن وقت بپردازیم به این که چگونه میتوانیم اینها را علاج کنیم. اینها به عهده‌ی کیست؟ به عهده‌ی نخبگان - نخبگان فکری، نخبگان سیاسی - به عهده‌ی شما، به عهده‌ی جوانها. اگر در محیط اجتماعی ما گفتمانی به وجود بیاید که ناظر به رفع آسیبها در این زمینه باشد، میتوان مطمئن بود با نشاطی که نظام جمهوری اسلامی و ملت ایران دارند، با استعدادی که وجود دارد، ما در این بخش پیشرفتهای خوبی خواهیم کرد؛ آن وقت درخشندگی ملت ایران در دنیا و گسترش اندیشه‌ی اسلامی ملت ایران و انقلاب اسلامی ایران در دنیا آسانتر خواهد شد. باید آسیب‌شناسی کنید و بعد علاج کنید.

نخبگان موظفند، حوزه موظف است، دانشگاه موظف است، رسانه‌ها موظفند، تربیت‌دارها موظفند؛ مدیران بسیاری از دستگاه‌ها، بخصوص دستگاه‌هایی که با فرهنگ و تربیت و تعلیم سروکار دارند، موظفند؛ کسانی که برای دانشگاه‌ها یا برای مدارس برنامه‌ریزی آموزشی میکنند، در این زمینه موظفند؛ کسانی که سرفصلهای آموزشی را برای کتابهای درسی تعیین میکنند، موظفند. اینها همه یک وظیفه‌ای است بر دوش همه. باید ما همگی به خودمان نهب بزنیم. در این زمینه باید کار کنیم، حرکت کنیم.

بنابراین باید آسیب‌شناسی کنیم؛ یعنی توجه به آسیبهایی که در این زمینه وجود دارد و جستجو از علل این آسیبها. البته ما اینجا نمی‌خواهیم مسئله را تمام‌شده فرض کنیم؛ فهرستی مطرح می‌کنیم؛ چرا فرهنگ کار جمعی در جامعه‌ی ما ضعیف است؟ این یک آسیب است. با اینکه کار جمعی را غربی‌ها به اسم خودشان ثبت کرده‌اند، اما اسلام خیلی قبل از اینها گفته است: «تعاونوا علی البر و التقوی»، یا: «و اعصموا بحبل الله جمیعا». یعنی حتی اعتصام به حبل‌الله هم باید دسته‌جمعی باشد؛ «و لا تفرقوا». چرا در برخی از بخشهای کشورمان طلاق زیاد است؟ چرا در برخی از بخشهای کشورمان روی آوردن جوانها به مواد مخدر زیاد است؟ چرا در روابط همسایگی‌مان رعایت‌های لازم را نمی‌کنیم؟ چرا صلحی رحم در بین ما ضعیف است؟ چرا در زمینه‌ی فرهنگ رانندگی در خیابان، ما مردمان منضبطی به طور کامل نیستیم؟ این آسیب است. رفت‌وآمد در خیابان، یکی از مسائل ماست؛ مسئله‌ی کوچکی هم نیست، مسئله‌ی اساسی است. آپارتمان‌نشینی چقدر برای ما ضروری است؟ چقدر درست است؟ چه الزاماتی دارد که باید آنها را رعایت کرد؟ چقدر آن الزامات را رعایت می‌کنیم؟ الگوی تفریح سالم چیست؟ نوع معماری در جامعه‌ی ما چگونه است؟ ببینید چقدر این مسائل متنوع و فراگیر همه‌ی بخشهای زندگی، داخل در این مقوله‌ی سبک زندگی است؛ در این بخش اصلی و حقیقی و واقعی تمدن، که رفتارهای ماست. چقدر نوع معماری کنونی ما متناسب با نیازهای ماست؟ چقدر عقلانی و منطقی است؟ طراحی

لباسمان چطور؟ مسئله‌ی آرایش در بین مردان و زنان چطور؟ چقدر درست است؟ چقدر مفید است؟ آیا ما در بازار، در ادارات، در معاشرتهای روزانه، به همدیگر به طور کامل راست می‌گوئیم؟ در بین ما دروغ چقدر رواج دارد؟ چرا پشنت سر یکدیگر حرف می‌زنیم؟ بعضی‌ها با داشتن توان کار، از کار می‌گریزند؛ علت کارگریزی چیست؟ در محیط اجتماعی، برخی‌ها پرخاشگرگی‌های بی‌مورد میکنند؛ علت پرخاشگرگی و بی‌صبری و ناپایداری در میان بعضی از ماها چیست؟ حقوق افراد را چقدر مراعات میکنیم؟ در رسانه‌ها چقدر مراعات میشود؟ در اینترنت چقدر مراعات میشود؟ چقدر به قانون احترام میکنیم؟ علت قانون‌گریزی - که یک بیماری خطرناکی است - در برخی از مردم چیست؟ وجدان کاری در جامعه چقدر وجود دارد؟ انضباط اجتماعی در جامعه چقدر وجود دارد؟ محکم‌کاری در تولید چقدر وجود دارد؟ تولید کیفی در بخشهای مختلف، چقدر مورد توجه و اهتمام است؟ چرا برخی از حرفهای خوب، نظرهای خوب، ایده‌های خوب، در حد رویا و حرف باقی میماند؟ که دیدید اشاره کردند. چرا به ما میگویند که ساعات مفید کار در دستگاه‌های اداری ما کم است؟ هشت ساعت کار باید به قدر هشت ساعت فایده داشته باشد؛ چرا به قدر یک ساعت یا نیم ساعت یا دو ساعت؟ مشکل کجاست؟ چرا در بین بسیاری از مردم ما مصرف‌گرایی رواج دارد؟ آیا مصرف‌گرایی افتخار است؟ مصرف‌گرایی یعنی اینکه ما هرچه گیر می‌آوریم، صرف اموری کنیم که جزو ضروریات زندگی ما نیست. چه کنیم که ریشه‌ی ربا در جامعه قطع شود؟ چه کنیم که حق همسر - حق زن، حق شوهر - حق فرزندان رعایت شود؟ چه کنیم که طلاق و فروپاشی خانواده، آنچنان که در غرب رائج است، در بین ما رواج پیدا نکند؟ چه کنیم که زن در جامعه‌ی ما، هم کرامتش حفظ شود و عزت خانوادگی‌اش محفوظ بماند، هم بتواند وظائف اجتماعی‌اش را انجام دهد، هم حقوق اجتماعی و خانوادگی‌اش محفوظ بماند؟ چه کنیم که زن مجبور نباشد بین این چند تا، یکی‌اش را انتخاب کند؟ اینها جزو مسائل اساسی ماست. حد زاد و ولد در جامعه‌ی ما چیست؟ من اشاره کردم؛ یک تصمیم زمان‌دار و نیاز به زمان و مقطعی را انتخاب کردیم، گرفتیم، بعد زمانش یادمان رفت! مثلاً فرض کنید به شما بگویند آقا این شیر آب را یک ساعت باز کنید. بعد شما شیر را باز کنی و بروی! ماها رفتیم، غافل شدیم؛ ده سال، پانزده سال. بعد حالا به ما گزارش میدهند که آقا جامعه‌ی ما در آینده‌ی نه چندان دوری، جامعه‌ی پیر خواهد شد؛ این چهره‌ی جوانی که امروز جامعه‌ی ایرانی دارد، از او گرفته خواهد شد. حد زاد و ولد چقدر است؟ چرا در بعضی از شهرهای بزرگ، خانه‌های مجردی وجود دارد؟ این بیماری غربی چگونه در جامعه‌ی ما نفوذ کرده است؟ تجمل‌گرایی چیست؟ بد است؟ خوب است؟ چقدرش بد است؟ چقدرش خوب است؟ چه کار کنیم که از حد خوب فراتر نرود، به حد بد نرسد؟ اینها بخشهای گوناگونی از مسائل سبک زندگی است، و ده‌ها مسئله از این قبیل وجود دارد؛ که بعضی از اینهایی که من گفتم، مهمتر است. این یک فهرستی است از آن چیزهایی که متن تمدن را تشکیل میدهد. قضاوت درباره‌ی یک تمدن، مبتنی بر اینهاست. نمیشود یک تمدن را به صرف اینکه ماشین دارد، صنعت دارد، ثروت دارد، قضاوت کرد و تحسین کرد؛ در حالی که در داخل آن، این مشکلات فراوان، سراسر جامعه و زندگی مردم را فرا گرفته. اصل اینهاست؛ آنها ابراری است برای اینکه این بخش تامین شود، تا مردم احساس آسایش کنند، با امید زندگی کنند، با امنیت زندگی کنند، پیش بروند، حرکت کنند، تعالی انسانی مطلوب پیدا کنند.

بیانات در دیدار کارگران و فعالان بخش تولید کشور / ۱۳۹۲/۰۲/۰۷

من تاکید میکنم، اصرار میکنم، از همه‌ی ملت ایران درخواست میکنم، بروید به سمت مصرف تولیدات داخلی؛ این کار کوچکی نیست، این کار کم‌اهمیتی نیست؛ این یک کار بزرگ است. البته دستگاه‌های حکومتی و دولتی - دولتی به معنای عام - در این جهت وظیفه‌ی مضاعف دارند. فلان وزارتخانه، فلان سازمان، فلان اداره وقتی میخواهد جنس داخلی خودش را تامین کند، مطلقاً باید از جنس خارجی استفاده نکند؛ برود سراغ تولیدات داخلی. البته از این طرف هم از تولیدکننده‌ی داخلی - چه آن مدیر، چه آن کارگر، چه آن سرمایه‌گذار - خواسته میشود و اصرار میشود که کار را تمیز، درست و کامل ارائه دهند. هر دوی اینها اشاره‌ی اسلام و دستور دین مقدس ما است. استحکام کار را خدا از ما خواسته است، احترام به کارگر را هم خدا از ما خواسته است؛ امنیت زندگی و شغلی کارگر را خدا از ما خواسته است، امنیت سرمایه را هم خدا از ما خواسته است.

بیانات در حرم مطهر رضوی / ۱۳۹۲/۰۱/۰۱

[از الزامات تحقق اقتصاد مقاومتی این است که] صاحبان سرمایه و نیروی کار که تولیدگر هستند، آنها هم بایستی به تولید ملی اهمیت بدهند؛ به چه معنا؟ به این معنا که بهره‌وری را افزایش بدهند. بهره‌وری، یعنی از امکاناتی که وجود دارد حداکثر استفاده‌ی بهینه بشود؛ کارگر که کار میکند، کار را با دقت انجام بدهد؛ رحم الله امر عمل عملاً فاتقنه، این معنای بهره‌وری است؛ (۱) از قول پیغمبر نقل شده است: رحمت خدا بر آن کسی است که کاری را که انجام میدهد، محکم انجام بدهد، متقن انجام بدهد. آن کسی که سرمایه‌گذاری میکند، سعی کند حداکثر استفاده از آن سرمایه انجام بگیرد؛ یعنی هزینه‌های تولید را کاهش بدهند؛ بعضی از بی‌تدبیری‌ها، بی‌سیاستی‌ها موجب میشود هزینه‌ی تولید برود بالا، بهره‌وری سرمایه و کار کم بشود.

بیانات در حرم مطهر رضوی / ۱۳۹۲/۰۱/۰۱

سوال سوم را مطرح کنم و جواب بدهم. سوال سوم این بود که برای اینکه این کار بزرگ، اقتصاد مقاومتی، تحقق پیدا کند، الزامات چیست و چه کارهایی باید انجام بگیرد؟ خلاصه عرض میکنم: اولاً مسئولان باید از تولید ملی حمایت کنند. تولید ملی، اساس و حلقه‌ی اساسی پیشرفت اقتصاد است. مسئولان باید از تولید ملی حمایت کنند. چه‌جوری؟ یک جا که قانون لازم دارد، حمایت قانونی کنند؛ یک جا که حمایت قضائی لازم است، انجام بگیرد؛ یک جا که حمایت اجرایی لازم است، باید تشویق کنند و کارهایی بکنند؛ باید این کارها انجام بگیرد. تولید ملی باید رونق پیدا کند.

دوم، صاحبان سرمایه و نیروی کار که تولیدگر هستند، آنها هم بایستی به تولید ملی اهمیت بدهند؛ به چه معنا؟ به این معنا که بهره‌وری را افزایش بدهند. بهره‌وری، یعنی از امکاناتی که وجود دارد حداکثر استفاده‌ی بهینه بشود؛ کارگر که کار میکند، کار را با دقت انجام بدهد؛ رحم الله امر عمل عملاً فاتقنه، این معنای بهره‌وری است؛ از قول پیغمبر نقل شده است: رحمت خدا بر آن کسی است که کاری را که انجام میدهد، محکم انجام بدهد، متقن انجام بدهد. آن کسی که سرمایه‌گذاری میکند، سعی کند حداکثر استفاده از آن سرمایه انجام بگیرد؛ یعنی هزینه‌های تولید را کاهش بدهند؛ بعضی از بی‌تدبیری‌ها، بی‌سیاستی‌ها موجب میشود هزینه‌ی تولید برود بالا، بهره‌وری سرمایه و کار کم بشود.

سوم، صاحبان سرمایه در کشور، فعالیت تولیدی را ترجیح بدهند بر فعالیتهای دیگر. ما دیدیم کسانی را که سرمایه‌ای داشتند - کم یا زیاد - و میتوانستند این را در یک راه‌هایی به کار بیندازند و درآمدهای زیادی کسب کنند، نکردند؛ رفتند سراغ تولید؛ گفتند میخواهیم تولید کشور تقویت بشود؛ این حسنه است، این صدقه است، این جزو بهترین کارها است؛ کسانی که دارای سرمایه هستند - چه سرمایه‌های کم، چه سرمایه‌های افزون - آن را بیشتر در خدمت تولید کشور بگذارند.

مردم در همه‌ی سطوح، تولید ملی را ترویج کنند. یعنی چه؟ یعنی همین مطلبی که من دو سه سال قبل از این، در همین جا با اصرار فراوان گفتم، یک عده‌ای هم از مردم خوشبختانه عمل کردند، اما همه باید عمل کنند و آن عبارت است از «مصرف تولیدات داخلی». عزیزان من! شما وقتی که یک جنس داخلی را خرید میکنید به‌جای جنس تولید خارجی، هم به همین اندازه کار و اشتغال ایجاد کرده‌اید، هم کارگر ایرانی را وادار کرده‌اید به اینکه ابتکار خودش را بیآورد میدان؛ جنس داخلی که مصرف شد، آن‌کننده‌ی کار، ابتکاراتی دارد، این ابتکارات را روزه‌روز افزایش خواهد داد؛ شما وقتی که جنس داخلی مصرف میکنید، ثروت ملی را افزایش داده‌اید. در گذشته، در دوران طاغوت، ترجیح مصرف خارجی به‌عنوان یک سنت بود؛ سراغ جنس که میرفتند، [میبی‌رسیدند] داخلی است یا خارجی؟ اگر خارجی بود، بیشتر به آن رغبت داشتند؛ این باید برگردد و به‌عکس بشود. نمی‌گویم خرید جنس خارجی حرام است، اما عرض میکنم خرید جنس داخلی یک ضرورت برای مقاوم‌سازی اقتصاد است و بر روی همه چیز این کشور تاثیر میگذارد. باید به این توجه کرد؛ این نقش همه‌ی مردم است. البته در اینجا هم مثل خیلی جاهای دیگر، مسئولیت مسئولان و مدیران کشور از دیگران بیشتر است؛ بسیاری از زیاده‌روی‌ها و ریخت‌وپاش‌ها در رفتار مردم، به‌خاطر نگاه کردن به رفتار آن کسانی است که آنها را «بزرگ‌ترها» میدانند؛ اگر اسراف در بین سطوح بالا نباشد، در بین مردم هم اسراف کم خواهد شد. بنابراین ترجیح تولید داخلی یکی از کارها است.

من این بخش را جمع بندی کنم. من عرض میکنم: اقتصاد مقاومتی به معنای مقاوم ساختن پایه‌های اقتصاد، یکی از وظایف عمومی امروز ما است و همه میتوانند در آن نقش ایفا کنند. هم مسئولین و مسئولین قوای سه‌گانه، هم آحاد مردم، هم کسانی که دارای مهارت کارند، هم کسانی که دارای سرمایه‌اند، هم صاحب‌نظران. البته آنچه که ما عرض کردیم، خلاصه‌ای بود از آنچه باید گفت؛ به‌عهده‌ی صاحب‌نظران است که تفصیلات اینها را عرض بکنند.

بیانات در حرم مطهر رضوی / ۱۳۹۴/۰۱/۰۱

آن کسانی که در کارهای تجارت خارجی و دادوستد خارجی هستند، میتوانند نقش ایفا کنند؛ نقش آنها هم عبارت است از صحت عمل، تا بتوانند آبروی ملت ایران را [حفظ کنند].

بیانات در دیدار جمعی از کارگران سراسر کشور / ۱۳۹۴/۰۲/۰۹

همه بایستی همه‌ی همتشان را در بخشهای مختلف و گوناگون برای مسئله‌ی تولید صرف کنند. این البته لوازمی دارد؛ هم سرمایه‌گذار، هم کارگر، هم مصرف‌کننده، هم دستگاه‌های متولی دولتی، همه وظایفی دارند؛ این کار، یک‌بعدی نیست؛ همه بایست با هم [همکاری کنند]. اینکه میگوییم همدلی و هم‌زبانی مردم با دولت، معنایش این است؛ یعنی همه با هم همکاری کنند تا این سنگ بزرگ را بردارند، این صخره بزرگ را از سر راه حرکت کشور بردارند. سرمایه‌گذار و کسانی که امکان دارند، بایستی سرمایه‌گذاری کنند. بنده می‌شناختم افرادی را که میتوانستند پولشان را ببرند در بخشهای پردرآمدی که غیر تولیدی است صرف کنند، نکردند؛ گفتند نمیکنیم؛ میخواهیم به کشور خدمت کنیم؛ آمدند در تولید سرمایه‌گذاری کردند، با سود کمتر، درآمد کمتر؛ برای خاطر اینکه فهمیدند کشور احتیاج دارد؛ خوب، این عبادت است. سرمایه‌گذاری که فکر نیاز کشور را میکند و پول را نمیبرد در راه دلالی و کارهای پردرآمد و مضر برای کشور صرف کند و می‌آید صرف میکند در سرمایه‌گذاری، این کارش حسنه است، بنابراین سرمایه‌گذار نقش دارد. کارگر درستکار نقش دارد. کارگری که سختی‌های کار را تحمل میکند - کار سخت است دیگر؛ کار جسمانی یکی از امور سخت در زندگی است - کارگری که عمر خود را، وقت خود را، نیروی خود را صرف میکند تا کار را تمیز از آب دریاورد، دارد عبادت میکند؛ این حسنه است. من مکرر در این دیدارهای با شما عزیزان، این روایت را از قول پیغمبر اکرم نقل کرده‌ام که: رحم الله امرا عمل عملا فاتقه؛ (۱) رحمت خدا بر آن آدمی که کاری را که انجام میدهد، محکم‌کاری میکند؛ چه در کار صنعتی، چه در کار کشاورزی، چه در مسائل گوناگون کارگری؛ وقتی کار متقن و محکم‌کاری شد، محصول تمیز از آب درمی‌آید، محکم از آب درمی‌آید. این هم نقش کارگر. این هم میشود عبادت.

مصرف‌کننده‌ی باانصاف، مصرف‌کننده‌ی باوجدان هم میتواند همین‌جور به تولید کشور کمک کند؛ دنبال اسم و رسم نروند، دنبال برند نروند - این حرفی که حالا مرتب تکرار میکنند: برند، برند - دنبال مارک نروند؛ دنبال مصلحت نروند. مصلحت کشور، مصرف تولید داخلی است، کمک به کارگر ایرانی است.

بیانات در دیدار جمعی از کارگران سراسر کشور / ۱۳۹۴/۰۲/۰۹

کارگر درستکار نقش دارد. کارگری که سختی‌های کار را تحمل میکند - کار سخت است دیگر؛ کار جسمانی یکی از امور سخت در زندگی است - کارگری که عمر خود را، وقت خود را، نیروی خود را صرف میکند تا کار را تمیز از آب دریاورد، دارد عبادت میکند؛ این حسنه است. من مکرر در این دیدارهای با شما عزیزان، این روایت را از قول پیغمبر اکرم نقل کرده‌ام که: رحم الله امرا عمل عملا فاتقه؛ (۴) رحمت خدا بر آن آدمی که کاری را که انجام میدهد، محکم‌کاری میکند؛ چه در کار صنعتی، چه در کار کشاورزی، چه در مسائل گوناگون کارگری؛ وقتی کار متقن و محکم‌کاری شد، محصول تمیز از آب درمی‌آید، محکم از آب درمی‌آید. این هم نقش کارگر. این هم میشود عبادت.

بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان / ۱۳۹۴/۰۲/۲۰

از جمله آرمانها رشد علمی است؛ از جمله آرمانها کار و تلاش و پرهیز از تنبلی و نیمه‌کاره کار انجام دادن است. از جمله آرمانها، ایجاد دانشگاه اسلامی است؛ اینها آرمانها است.

بیانات در دیدار کارگران / ۱۳۹۵/۰۲/۰۸

همه‌ی آحاد کارگری باید در فکر این باشند، درصدد این باشند که کیفیت کار را بالا ببرند؛ این برکت ایجاد میکند، هم برای خود او، هم برای جامعه. در بازار بزرگ مشهد کفاشی بود که معروف بود کفش‌هایی که میسازد، چرم کفش و کف کفش پاره میشود اما دوخت کفش از بین نمی‌رود؛ یعنی محکم‌کاری این‌جوری است. کاری کنیم که دوخت ما، آن کاری که دست ما است، درست و با کیفیت و با استحکام انجام بگیرد؛ این وظیفه‌ی کارگر است. خوب، گفتن این [حرف] آسان است، عمل کردنش چه‌جوری است؟ اینکه خدای متعال از زبان پیغمبر فرمود: رحم الله امرا عمل عملا فاتقه (۱) - که بنده این حدیث را شاید ده‌ها بار تا حالا خوانده‌ام - رحمت خدا بر آن انسانی که کاری را انجام میدهد و آن را محکم انجام میدهد، محکم‌کاری میکند، خوب این الزاماتی دارد.

بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان / ۱۳۹۶/۰۳/۱۷

مجموعه‌ی مطالبی که برادران و خواهران عزیز دانشجو -فرزندان عزیز خود من- در اینجا بیان کردند، مجموعه‌ی ممتاز و فاخری بود؛ خوب بله، ممکن است همه‌ی حرفها و محتویات ذهنی مجموعه‌ی دانشجویی کشور نبود -این طبیعی است و همان‌طور که این جوان عزیز اشاره کردند، این را من کاملا میتوانم بفهمم و قبول کنم؛ آنچه گفته شد بخشی از محتویات ذهنی مجموعه‌ی دانشجویی ما بود و همه‌ی آن نبود؛ این درست - لکن آنچه گفته شد، بسیار متین و بسیار قوی و بسیار سنجیده بود؛ من واقعا لذت بردم. ممکن است برخی از مطالبی که در برخی از فرمایشات سخنرانها بود من قبول نداشته باشم؛ لکن انقاع مطلب و استحکام مطلب و رسایی ذهن -ذهنی که این مطالب را تنظیم کرده- این را که نمیشود منکر شد. برادران و خواهران، هم دو خواهر عزیز دانشجو و هم برادرهایی که صحبت کردند، خیلی خوب صحبت کردند. این نگرانی‌های اینها و نگاه‌های اینها به بخشهای مختلف مسئله‌ی دانشگاه، نگرانی‌های بجایی است.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی / ۱۳۹۷/۰۱/۰۱

شعار امسال، هم خطاب به مسئولین است، هم خطاب به مردم است. شعار امسال [حمایت از] کالای ایرانی است. کالای ایرانی یعنی محصول نهایی کار و سرمایه و فعالیت اقتصادی و ذهن و ابتکار و همه‌چیز...
خب چه‌جوری حمایت بکنیم؟ این حمایت اولاً به‌صورت افزایش تولید [است] که به‌عهده‌ی مسئولین دولتی است -برنامه‌ریزی کنند- و همچنین به‌عهده‌ی خود مردم تا تولید داخلی افزایش پیدا کند.
تولید داخلی بهبود کیفیت پیدا کند. از پیغمبر اکرم نقل شده است که فرمود: رحم الله امر عمل عملا فاتقه (۱)؛ کار را محکم و زیبا و خوب انجام بدهند، کیفیت کار بالا برود.

بیانات در ابتدای درس خارج فقه درباره نشاط در کارها / ۱۳۹۷/۱۲/۰۵

و لیس بحازم من لم یبظر فی العواقب
 «حازم» یعنی آدم خردمند، باهوش، کسی که کار را محکم‌کاری میکند؛ همه‌ی اینها در کلمه‌ی «حزم» وجود دارد؛ هم محکم‌کاری کردن -به آن بندی که چیزی را محکم میکند، چه زیر شکم شتر را، چه کفیش را، می‌گویند «حزام»- و همچنین به معنای هوشمندی و عقل و خردمندی هم می‌آید؛ مجموعه‌ی اینها در کلمه‌ی حزم هست. می‌فرماید: آن کسی که عاقبت کار خودش را ملاحظه نکند، خردمند و محکم‌کار نیست.

بیانات در ارتباط تصویری با مجموعه‌های تولیدی / ۱۳۹۹/۰۲/۱۷

کار به معنای دوم -که معنای اقتصادی است- هم در اسلام مطرح است. اینکه پیغمبر اکرم دست کارگر را میگیرد و میبوسد، این خیلی چیز مهمی است. یا پیغمبر اکرم می‌فرماید که «و لکن الله یحب عبدا اذا عمل عملا احکمه»؛ (۱) خدای متعال آن کسی را که عمل انجام میدهد، کار انجام میدهد و آن کار را به طور محکم و متقن انجام میدهد، با احساس مسئولیت انجام میدهد، دوست میدارد.
 برای رسیدن به این اقتصاد سالم دو سه ستون اصلی وجود دارد؛ یک ستون اصلی عبارت است از ستون کارگر؛ بنابراین یکی از عاملهای درجه‌ی اول تولید ثروت در کشور عبارت است از کارگر؛ البته کارگر هر چه ماهر باشد، نوآور باشد، خلاق باشد -همچنان که امروز در این گزارش دیده شد که کارگرها از خودشان خلاقیت و نوآوری و مهارت نشان میدهند- طبعاً نتیجه‌ی کار برتر و بالاتر است. لذاست که یکی از وظایف ما در زمینه‌ی مسائل کارگری این است که بتوانیم دانش و مهارت نیروی انسانی‌مان را ارتقا بدهیم؛ این یکی از وظایف است که حالا دیدم بعضی از بنگاه‌های اقتصادی به این نکته توجه دارند و در گزارش‌شان بود. یکی از وظایف بنگاه‌های اقتصادی این است که بتوانند دانش و مهارت نیروی کار را، نیروی انسانی موجود را افزایش بدهند و ارتقا بدهند؛ این میتواند نتیجه‌ی مطلوبی بیخشد. در نقطه‌ی مقابل هم کارگر است که طبعاً با مهارت بیشتر، با احساس مسئولیت بیشتر -که آن احساس مسئولیت، همان «فاحکمه» یا «فاتقنه» در روایت است- کار را محکم‌کاری کند، متقن انجام بدهد، درست انجام بدهد، سهل‌انگاری نکند؛ این وظیفه‌ی مشترکی است بین کارگر و کارفرما.

